

PCN

PEST CONTROL NEWS®

TIJDSCHRIFT VOOR DE PLAAGDIERBEHEERSINGSBRANCHE

NUMMER **49**

We vragen het aan
ChatGPT

05

De revolutionaire
impact van eDNA in
pest control

19

Nieuws van Stichting
KPMB

36

Wat voor werk doet een plaagdierbeheerser juist en wat is de toekomst van rodenticiden? ChatGPT geeft ons een antwoord op deze vragen.

Organismen laten DNA achter in hun omgeving. Het analyseren van dit zogenaamde eDNA brengt inzicht in welke organismen ergens aanwezig zijn. Interessant voor plaagdierbeheersers!

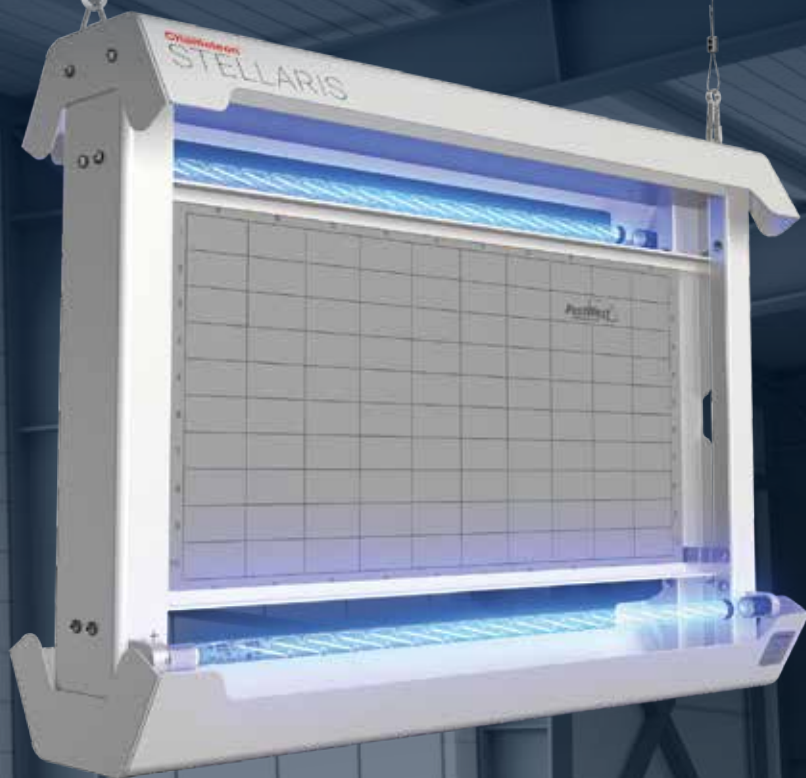
IPM is al een tijdje ingevoerd en begint steeds meer geaccepteerd te worden. Toch is het belangrijk om niet stil te staan. Het KPMB blikt vooruit op wat er ons in de nabije toekomst te wachten staat.

Een uniek*, dubbelzijdig LED
UV-toestel voor de controle van
vliegende insecten in grote,
open industriële ruimtes

Chameleon®

STELLARIS

QUANTUM®
LED

- Gepatenteerd ontwerp dat de 360° UV-output van de Quantum® X technologie maximaliseert om meer energie te besparen en verbruiksartikelen te verminderen zonder afbreuk te doen aan de prestatie van het toestel
- Verbruikt tot 6 keer minder dan vergelijkbare modellen die uitgerust zijn met TL-buizen
- Volledig metalen constructie
- Zeer gemakkelijk om te onderhouden
- 3 jaar garantie, uitgezonderd toebehoren, en gecertificeerd volgens de laatste internationale wetgeving

FEP splintervrije gecoate Quantum® X buizen & geoptimaliseerde LED-lijmplanken, in lijn met de rest van het LED-assortiment, om voorraadvereisten te vergemakkelijken en te minimaliseren.

*Patent aangevraagd

Bitesize...

We vragen het aan ChatGPT

05

Deze editie starten we met een reeks artikels, waarin we telkens een aantal vragen stellen aan ChatGPT, een online chatbot op basis van Artificial Intelligence. Op pagina 5 ontdek je het antwoord op 2 vragen: eentje over het werk als plaagdierbeheerser en eentje over de toekomst van rodenticiden.

Blijf op de hoogte van wat er speelt in onze branche

Redacteur

Dr. ing. Joeke Nijboer
Struisvaren 21
2661 PW Bergschenhoek (NL)
Tel. +31 (0)6 549 079 35
E-mail: joeke@pestcontrolnews.com

Redactioneel medewerkers

Colette den Boogert / Katho Lepee / Rinus van Zanten

Advertenties

redactie@pestcontrolnews.com

Ontwerp

Albatross Marketing (UK)

Druk

ctp digitalprinting
www.ctp-digitalprinting.be

Van de redacteur

04 Bestrijding van tempexkevers in vleeskuikenstallen & salmonella

IPM: ondertussen valt niemand nog uit de lucht bij het horen van dit begrip. Maar wordt het ondertussen correct toegepast of loopt het toch nog stroef? Verschillende instanties geven hierop hun kijk in dit nummer.

Wat is het verband tussen tempexkevers en salmonella en waarom is het met name bij vleeskuikenstallen belangrijk om hiervan op de hoogte te zijn?

06 Traas wordt onderdeel van Anticimex **15**

Traas Nederland B.V. en Anticimex B.V. zijn begin april de samenwerking aangegaan.

De revolutionaire impact van eDNA in pest control

19 Effecten van de toepassing van IPM-Knaagdierbeheersing

Ontdek waarom environmental-DNA een handige tool zou kunnen zijn voor plaagdierbeheersers.

Een interessant onderzoek naar doorvergiftiging van anticoagulantia bij o.a. roofvogels en het belang van IPM hierbij.

24 Duurzaam plaagdiermanagement: noodzaak of overdreven? **28**

Waarom IPM tot stand gekomen is en een correcte toepassing ervan zo belangrijk is, wordt hier, op basis van de literatuurstudie van Barbara Ravesteijn, uitvoerig besproken.

Nieuws van KPMB over IPM-Knaagdierbeheersing

36 Communicatiemiddelen voor burgers: 'Voorkom een plaag, begin vandaag!'

IPM is al een tijdje ingevoerd en begint steeds meer geaccepteerd te worden. Toch is het belangrijk om niet stil te staan. Het KPMB blikt vooruit op wat er ons in de nabije toekomst te wachten staat.

Voorlichtingsorganisatie Milieu Centraal lanceert een aantal communicatiemiddelen voor burgers onder de slogan "Voorkom een plaag, begin vandaag!"

46 De rol van data in de strijd tegen ratten **48**

Met de toepassing van zijn SmarTrap, verzamelt Strygoo data om rattenkolonies in kaart te brengen en de bestrijding ervan te vergemakkelijken.

Van de redacteur

➔ www.pestcontrolnews.com   🐦 [@pestcontrolnews](https://twitter.com/pestcontrolnews)   👍 facebook.com/pestcontrolnews

De 49ste editie van Pest Control News ligt nu voor u. We zijn gestart in de vorige eeuw waarin iedereen nog moest wennen aan e-mails en websites. Smartphones waren er nog niet. En nu hebben we Artificial Intelligence, waarbij we een vraag kunnen stellen en AI een antwoord kunnen laten genereren via het web. In deze editie zijn we begonnen met een nieuwe reeks artikelen waarin we ChatGPT telkens een paar vragen stellen die te maken hebben met plaagdierbeheersing. En... De antwoorden geven ons inzicht in hoe plaagdierbeheersing functioneert!

Eind vorige eeuw kwamen we de kreet "IPM" wel eens tegen. Wat dat betekende, wisten we toen nog niet en wat we er mee moesten was nog onduidelijker. Nu is IPM een ingeburgerd begrip bij plaagdierbeheersers. In sommige gevallen als we aangewezen rodenticiden willen gebruiken, mogen we alleen maar IPM toepassen als we daar een speciale opleiding voor gevolgd hebben, zoals bij IPM-Knaagdierbeheersing (IPM-K). Hoewel het voor velen nog moeilijk is om voor te stellen, heeft IPM-K voor onze beroepsgroep grote voordelen. Alleen opgeleide plaagdierbeheersers werkzaam bij gecertificeerde bedrijven mogen aangewezen rodenticiden toepassen. Anderen mogen dat niet! Dus onze branche heeft het alleenrecht op het toepassen van deze producten. Het systeem betekent veel inzet en kennisverbreding op het gebied van habitatmanagement en niet-chemische bestrijding. Als laatste redmiddel mogen nog – zij het onder strikte voorwaarden – rodenticiden ingezet worden.

IPM-K is niet gemakkelijk en wordt nog niet altijd uitgevoerd zoals in het HIK en CIK staat weergegeven. De inspecteurs van de NVWA en ILT merken dat ook tijdens steekproefinspecties bij zowel gecertificeerde als niet-gecertificeerde bedrijven. Hun conclusie is dat er meer uniformiteit in de werkwijze van plaagdierbeheersers nodig is waarbij belangrijke

aspecten, zoals weergegeven in het HIK en CIK, op de juiste manier worden geïnterpreteerd. Ook de KPMB ziet dit en zal zich daar de komende tijd op toeleggen via hun stappenplan. IPM-Knaagdierbeheersing is officieel volledig ingevoerd per eind december 2023. De komende tijd worden alle daarmee samenhangende zaken meer gestructureerd. Over een paar jaar zal iedereen ongetwijfeld volgens de gestelde richtlijnen werken, ook de agrariërs! Burgers zullen er aan gewend raken om in moeilijke gevallen professionele plaagdierbeheersers in te schakelen.

Onze ogen moeten gericht zijn op de toekomst. We zullen naast de "normale" plaagdieren te maken krijgen met nieuwe dieren, invasieve exoten genaamd. We zullen ons daar al zo goed mogelijk op moeten voorbereiden. Tijdens World Pest Day 2024 op 6 juni, die online werd gehouden, werd daar al een voorproefje van gegeven. In het volgende decembernummer van PCN wordt een samenvatting van die bijeenkomst opgenomen.

Wat denkt u ervan dat u straks in een bepaald gebied gaat inventariseren aan de hand van DNA-analyses om na te gaan welke plaagdieren daar voorkomen? Nu lijkt het nog futuristisch, maar SGS laat in een interessant artikel zien wat we nu al kunnen verwachten op dit gebied! Technieken zullen veranderen in de toekomst, daar ben ik van overtuigd. In de komende 49 nummers van PCN zullen ongetwijfeld diverse artikelen worden gewijd aan nieuwe plaagdieren en nieuwe technieken, waar we nu zelfs nog geen weet van hebben!

Joeke Nijboer
Redacteur Pest Control News

We vragen het aan ChatGPT

➔ www.pestcontrolnews.com

🐦 [@pestcontrolnews](https://twitter.com/pestcontrolnews)

👍 facebook.com/pestcontrolnews

ChatGPT. Wie heeft er nog niet van gehoord? Een tool op basis van Artificial Intelligence. De chatbot, die gespecialiseerd is in het voeren van dialogen, verscheen op 30 november 2022 plots online. Er is in de geschiedenis nog nooit een nieuw product geweest dat op zo'n korte tijd door zoveel mensen werd aangenomen als ChatGPT (Generative Pre-Trained Transformer).

Dat wilden wij ook wel eens uitproberen! Vanaf deze editie starten we met een reeks artikelen waarin we telkens twee vragen over plaagdierbeheersing stellen aan de chatbot. We hopen dat ChatGPT een antwoord kan geven op vragen die ook bij jullie leven!

1) Wat voor werk doet een plaagdierbeheerser?

Een plaagdierbeheerser is verantwoordelijk voor het beheren en controleren van ongedierte in verschillende omgevingen, zoals woningen, bedrijven, landbouwgronden en openbare ruimtes. Zijn taken omvatten onder meer:

1. Inspecties uitvoeren: Plaagdierbeheersers inspecteren gebouwen en terreinen om de aanwezigheid van ongedierte te identificeren, zoals muizen, ratten, insecten, enzovoort.
2. Identificatie van plaagdieren: Ze bepalen het soort ongedierte waarmee ze te maken hebben, omdat verschillende methoden van bestrijding van toepassing kunnen zijn op verschillende soorten.
3. Bestrijdingsmethoden toepassen: Afhankelijk van het type ongedierte en de ernst van de plaag, kunnen plaagdierbeheersers verschillende methoden gebruiken om ongedierte te bestrijden, zoals het plaatsen van vallen, het gebruik van insecticiden, het afdichten van toegangspunten en het adviseren over hygiënemaatregelen.
4. Preventieve maatregelen adviseren: Ze kunnen ook advies geven over preventieve maatregelen om toekomstige plaagproblemen te voorkomen, zoals het verwijderen van voedselbronnen, het dichten van scheuren en gaten en het handhaven van een goede hygiëne.
5. Klantenservice: Plaagdierbeheersers werken vaak direct met klanten en moeten effectief kunnen communiceren, problemen begrijpen en oplossingen bieden die aan de behoeften van de klant voldoen.

Over het algemeen is het werk van een plaagdierbeheerser gericht op het beschermen van menselijke gezondheid, het behoud van eigendommen en het voorkomen van schade veroorzaakt door ongedierte.

2) Wat is de toekomst van rodenticiden?

De toekomst van rodenticiden, oftewel bestrijdingsmiddelen tegen knaagdieren zoals muizen en ratten, zal waarschijnlijk worden beïnvloed door verschillende factoren en trends, waaronder:

1. **Toenemende nadruk op veiligheid en milieubescherming:** Er zal naar verwachting een grotere nadruk komen te liggen op de ontwikkeling van rodenticiden die effectief zijn tegen knaagdieren, maar tegelijkertijd veilig zijn voor mens en milieu. Dit kan onder meer het gebruik van rodenticiden met een lagere toxiciteit voor niet-doelsoorten omvatten, evenals formuleringen die minder persistent zijn in het milieu.

2. **Ontwikkeling van alternatieve methoden:** Er zal waarschijnlijk meer nadruk komen te liggen op het ontwikkelen en implementeren van alternatieve plaagbeheersingsmethoden voor knaagdieren, zoals biologische bestrijdingsmiddelen, niet-chemische afweermiddelen, fysieke en mechanische methoden en geïntegreerde plaagbeheersingspraktijken.

3. **Beperkingen op het gebruik van bepaalde rodenticiden:** In sommige regio's kunnen wet- en regelgevende instanties beperkingen opleggen aan het gebruik van bepaalde rodenticiden vanwege hun impact op niet-doelsoorten, het milieu of de volksgezondheid. Dit kan leiden tot een vermindering van het gebruik van bepaalde rodenticiden en een grotere nadruk op alternatieve methoden.

4. **Geavanceerde formuleringen en technologieën:** Er zal waarschijnlijk voortdurend onderzoek worden gedaan naar geavanceerde formuleringen en technologieën voor rodenticiden die de effectiviteit ervan vergroten, zoals langwerkende formuleringen, lokaasstations met gesloten systemen, en lokaas met smaak- en geurstoffen die aantrekkelijk zijn voor knaagdieren.

5. **Monitoring en beheer van resistentie:** Het beheer van resistentie tegen rodenticiden zal een belangrijk aandachtspunt blijven voor plaagbeheerprofessionals en fabrikanten van rodenticiden. Dit kan onder meer het gebruik van roterende lokaas en afwisselende bestrijdingsmethoden omvatten om resistentie te voorkomen en te beheren.

6. **Vergroting van de rol van plaagbeheerprofessionals:** Met toenemende bezorgdheid over de veiligheid en effectiviteit van rodenticiden, kan de rol van professionele plaagdierbeheersers bij het beheren van knaagdierproblemen worden versterkt. Plagbeheerprofessionals kunnen advies verstrekken over de meest geschikte en effectieve methoden voor het beheersen van knaagdieren, evenals veilig en verantwoord gebruik van rodenticiden.

Over het algemeen zal de toekomst van rodenticiden waarschijnlijk worden gekenmerkt door een grotere nadruk op veiligheid, milieuverantwoordelijkheid en effectiviteit, evenals een grotere diversiteit aan beschikbare methoden voor het beheersen van knaagdieren.

Alle antwoorden zijn gegenereerd door ChatGPT en staan los van de mening van het redactieteam.

Bestrijding van tempexkevers in vleeskuikenstallen in het kader van een salmonellabesmetting

Salmonella en de pluimveehouderij

Salmonella is een bacterie die niet alleen veel voorkomt bij pluimvee, maar ook regelmatig bij mensen en andere diersoorten. De bacterie kan overleven in stoffen als mest, eiwitten en voerresten.

Er zijn verschillende typen salmonella. Sommige soorten kunnen worden overgedragen van dieren op mensen. Meestal gebeurt dat via voedingsmiddelen, bijvoorbeeld doordat besmette producten als vlees, eieren of groenten onvoldoende verhit of gewassen zijn. Bij mensen kan salmonella voedselvergiftiging veroorzaken met symptomen als koorts, diarree en misselijkheid.

Elke pluimveehouder is verplicht zijn pluimvee te laten controleren op een salmonellabesmetting. Een dierenarts neemt bij een controle maximaal 21 dagen voor de slacht mestmonsters. Dat gebeurt meestal door in de stallen te lopen met overschoentjes die vervolgens opgestuurd worden naar een erkend laboratorium voor salmonellaonderzoek. Daarnaast worden nog veel meer monsters onderzocht, zoals inlegvellen van de broederij, eieren bij een pakstation of nekvelen en blindedarmmest in slachterijen. Ook voermonsters worden op regelmatige basis onderzocht.

Indien een paar kippen salmonella positief is, dan betekent dit dat de stal extra goed gereinigd en ontsmet moet worden, bijvoorbeeld als de kippen afgevoerd zijn naar de slachterij. Een pluimveehouder zal op velerlei manieren proberen een volgende insleep van salmonella te voorkomen door extra biosecuritymaatregelen te nemen. Je kunt hierbij denken aan:

- Looplijnen op het bedrijf nog eens nalopen en een goede scheiding tussen de propere en de vuile gedeeltes creëren;
- Bezoekers verplicht laten douchen en bedrijfskleding laten aantrekken. Elke stal heeft zijn eigen bedrijfslaarzen;
- Zorgen dat insleep van buitenaf door ongedierte en wilde vogels zoveel mogelijk beperkt is.

De salmonellabacterie wordt uitgescheiden met de mest en zal daardoor overal in de stal in mest en stof te vinden zijn. Salmonellasoorten, onder andere *Salmonella java* en *Salmonella infantis*, staan erom bekend dat ze vaak jarenlang rond op rond terug te vinden zijn in een vleeskuikenstal. Dit zorgt voor veel frustratie bij pluimveehouders en natuurlijk ook bij slachterijen omdat salmonella positief vlees een ander afzetkanaal kent (en minder gewenst is en dus minder opbrengt).

Rapportnummer: C20.18321	Monsternummer: Advée Dierenartsen (J.Hermans)
Pagina: 1 van 2	Datum ontvangst monster: 07-12-2020
Datum aanvraag analyse: 07-12-2020	Activiteit: vleeskuikens
Datum uitgifte rapport: 14-12-2020	
Onderzoekerskundige: [REDACTED]	

Monstergegevens				
Nr	Code	Omschrijving	hok 2	Datum bemonstering
1.	Y0.31241	Tempexkevers	hok 2	07-12-2020
2.	Y0.31242	Poolmonster swabs (12 stuks)	inloefleppen	hok 2 07-12-2020
3.	Y0.31243	Poolmonster swabs (20 stuks)	naden en kieren	hok 2 07-12-2020
4.	Y0.31244	Poolmonster swabs (3 stuks)	voerlijn	hok 2 07-12-2020
5.	Y0.31245	Poolmonster swabs (4 stuks)	drinklijn	hok 2 07-12-2020

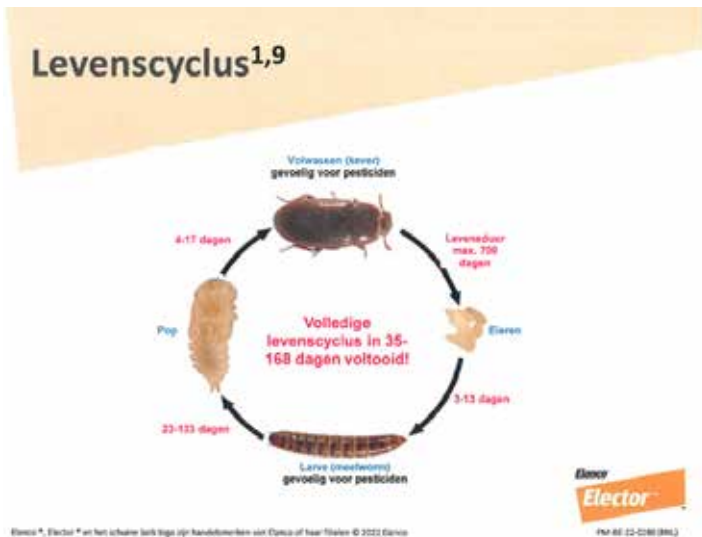
Resultaten							
Analyse	Code	Eenheid	1.	2.	3.	4.	5.
Q Salmonella spp.	MV192	40 stuks	Aanwezig				
Q Salmonella spp.	MV192	swab		Afwzig	Aanwezig	Afwzig	Afwzig

* voor de uitslag geeft een indicatieve waarde aan
 kw = kolonie tellende eenheden

Tempexkevers (Alphitobius diaperinus)

Tempexkevers, ook wel piepschuimkevers genoemd, houden van warmte en zijn lichtschuw. Ze zijn te vinden in het strooisel bij vleeskuikenbedrijven. Je kunt ze het makkelijkste zien onder de voerbakken en onder de stroobaaltjes. Tempexkevers kunnen schadelijke bacteriën en virussen overbrengen. Daarnaast brengen de kevers schade toe aan isolatie in de stallen wat leidt tot hogere energiekosten. De aanwezigheid van grote aantallen tempexkevers kan de prestaties en productieresultaten van vleeskuikens verminderen. Wanneer de kippen uit de stal worden verwijderd, bewegen de kevers zich snel naar muren en vloeren en zoeken binnen 18 uur naar warmte en bescherming.

De volledige levenscyclus van de tempexkever is in 35 tot 168 dagen voltooid. De larven en volwassen kevers zijn bevatelijk voor pesticiden. Er zijn 5 à 7 larvestadia. De huid is wit, maar naarmate de larve groeit en ouder wordt, wordt deze donkerder en harder. De larven verbergen zich wanneer ze klaar zijn om zich te verpoppen. De volwassen kever komt uit de pop tevoorschijn op volledige grootte. Nieuw uitgekomen kevers zijn koperkleurig en worden donkerder naarmate ze ouder worden. Volwassen vrouwtjes leggen maximaal 800 eieren in 42 dagen (2000 eieren gedurende hun gehele leven). Tempexkevers leven 2 tot 12 maanden.

Ze verzamelen zich in grote groepen. Het zijn nachtdieren, maar ze kunnen op elk moment van de dag actief zijn, maar wel vooral bij hogere temperaturen. De kevers vliegen niet, tenzij dit vereist is om te overleven (ongeveer 16 km). Ze graven zich in strooisel in als ontsnappingsmechanisme en bij koud weer. Ze leven ook onder de vloer en in isolatiemateriaal. Tempexkevers worden blootgesteld aan mest. Kippen voeden zich gewoonlijk met kevers, wat het risico op ziekteoverdracht verhoogt.

Tempexkevers brengen schadelijke bacteriën, zoals *Escherichia coli*, *Salmonella*, *Campylobacter* en *Clostridium*, over. Het zijn dragers van virussen, zoals het Gumborovirus, het NCD-virus, het coronavirus en het REOvirus, en dragers van parasieten, zoals Eimeria (coccidiose) en lintwormen. Salmonella kan blijven bestaan bij volwassen tempexkevers en tempexkevers in het larvestadium en kan koloniseren in vleeskuikenkoppels. De salmonellaverwekkers werden in proeven gemakkelijk mechanisch tussen het koppel overgedragen en overleefden ten minste 6 weken. Salmonella kan ook blijven bestaan door verpopping, wat betekent dat kevers een vleeskuikenstal na reiniging en desinfectie opnieuw kunnen infecteren.

Salmonella en tempexkevers

In pluimveestallen komen vaak tempexkevers voor. Plaagdierbeheersers kunnen een belangrijke rol spelen bij de beheersing van tempexkevers.

Een grondige reiniging en ontsmetting van een stal bestaat onder andere uit volgende stappen:

- Zodra de kippen uit de stal zijn, spuiten tegen tempexkevers als de mest nog warm is
- Mest verwijderen en alles schoonspuiten met een dikke slang
- Inschuimen (ook muur meenemen)
- Met hoge druk schoonspuiten (extra aandacht voor naden/kieren/zaagsnedes)
- Lampen en spanten van bovenaf schoonspuiten om zoveel mogelijk stof te verwijderen
- Alles goed laten opdrogen
- Ontsmetten met bijvoorbeeld een chlooroplossing of formaline nat en droog (foggen)
- Na opwarmen stal nogmaals spuiten tegen tempexkevers
- Dode tempexkevers opvegen en afvoeren
- Afvoerputjes vol zetten met chloor en afdoppen
- Naden/kieren vullen met fysal
- Drinklijnsysteem reinigen en zuren aan het drinkwatersysteem toevoegen die een mogelijke salmonellaontwikkeling kunnen remmen
- Voersysteem reinigen
- Ook het erf reinigen met een chlooroplossing (60% chloor, 40% water)
- Voldoende lange leegstand om al deze stappen in het reinigings- en ontsmettingsproces correct te kunnen uitvoeren. Met juiste dosering, juiste inwerktijd, juiste volgorde en de juiste middelen. De stal moet ook nog de tijd krijgen om goed te drogen tussen de stappen door.

Dr. Janny Hermans
 advée Dierenartsen en voormalig lid Salmonellawerkgroep LTO

Chemische klasse	Werkzaamheidsspectrum	Veiligheidsproblemen	Activiteitswijze
Organofosfaten	Breed	Hoog	Contact
Carbamaten	Breed	Matig	Contact
IGR's	Selectief	Geen	Inslikken
Pyrethroiden	Breed	Gering	Contact
Neonicotinoiden	Selectief	Geen	Inslikken
Spinosynen	Selectief	Geen	Inslikken/contact

MOGELIJK GEMAAKT DOOR

iQ VOORDELEN

KOM ER ALLES OVER TE WETEN!

BEWIJS VAN KNAAGDIERACTIVITEIT

TIJDSTEMPELS

02:16 PM
10:04 AM

TRENDANALYSES

VERHOOGDE VEILIGHEID
-CONTROLEER VALLEN TOT OP 30M AFSTAND

KORTERE SERVICEBEZOEKEN
- 78% TIJDSBESPARING*

iQ PRODUCTEN
MOGELIJK GEMAAKT DOOR **Bell**
SENSING TECHNOLOGIES

PULSE RAT iQ

PULSE MOUSE iQ

T-REX iQ

24/7 iQ

EXPRESS iQ

Voor meer informatie over hoe de kracht van iQ producten uw knaagdierbeheersingsdiensten kan verbeteren en problemen bij uw klanten kan oplossen, contacteer de officiële distributeur voor Bell Labs in uw regio of surf naar www.bellsensing.com

*Tijdstudie uitgevoerd waaruit blijkt dat werken met iQ producten tot 78% tijdsbesparing kan opleveren in vergelijking met standaard voerkisten en vallen voor knaagdieren.

Ontdek de iQ-producten van Bell

Het vangen van knaagdieren kan tijdrovend zijn en vergt vakmanschap. Professionele plaagdierbeheersers zoeken eerst naar aanwijzingen en sporen die op de aanwezigheid van knaagdieren wijzen en gebruiken deze om vallen en lokdozen strategisch uit te zetten.

Maar de favoriete plekken van knaagdieren zijn vaak moeilijk bereikbaar of mogelijk zelfs gevaarlijk, denk aan (valse) zolders, kruipruimtes of onder machines. Het vervelendste is wanneer het nakijken van vallen in dergelijke ruimtes zinloos blijkt te zijn, bijvoorbeeld als je moeite doet om op een ladder te kruipen om een val te checken en deze blijkt nog gewoon onaangeroerd te zijn. Je verliest dan niet alleen tijd, maar loopt ook het risico om te vallen.

Dankzij de iQ-producten van Bell wordt dit probleem opgelost. Elk iQ-toestel is uitgerust met een geïntegreerde Bluetooth sensor die knaagdieractiviteit in kaart brengt. Een plaagdierbeheerser die op locatie komt, moet dan simpelweg via de app nagaan of er knaagdieren zijn geweest in één van de vallen of kisten. Hierdoor worden plaagdierbeheersers gespaard van het controleren van lege vallen, wat hen extra tijd geeft om inspecties uit te voeren.

De gegevens die de iQ-toestellen verzamelen kunnen verder ook gebruikt worden om knaagdierbeheersingsplannen te verbeteren. De automatische rapporten van Bell Sensing Technologies tonen hoeveel knaagdieren in de kisten komen, wanneer en wat de drukst bezochte gebieden zijn. De rapporten geven inzicht in trends wat plaagdierbeheersers de nodige informatie biedt om plagen voor te blijven. De gegevens kunnen daarnaast met klanten gedeeld worden om aan te tonen hoe plaagdierbeheersing hun huis of bedrijf beschermt.

Bell Sensing Technologies werkt met vijf verschillende iQ-toestellen, waaruit plaagdierbeheersers kunnen kiezen voor hun service. De Express iQ biedt plaats aan vallen én lokaas, terwijl de 24/7 iQ een strakke, multicatch val is voor het tracken van muizen. Als een voerkist niet nodig is, dan kan de T-Rex iQ val worden ingezet. Deze laat plaagdierbeheersers meteen weten als er een knaagdier in terecht komt.

Of het nu bij iemand thuis is of bij een bedrijf, iQ-producten kunnen u helpen om een efficiënte en kwaliteitsvolle service te leveren!

Om meer te weten te komen over hoe iQ-producten uw service kunnen verbeteren, surf naar <https://bellsensing.com/> of neem contact op met je Bell Laboratories vertegenwoordiger.

MOGELIJK GEMAAKT DOOR

Bell
SENSING TECHNOLOGIES®

Ongediertebestrijding in België: Hygi Masters by Samsic

“Ongediertebestrijding is één van de specialiteiten van Hygi Masters by Samsic, één van de tien divisies van het facilitaire dienstverleningsbedrijf Multi Masters Group by Samsic”, aldus Patrick Houtmeyers, manager van Hygi Masters.

In 1988 richtte Paul de Schutter Cleaning Masters op en in 1990 de afdeling gebouwenzorg en hygiëne, die sinds kort van naam veranderd is in Hygi Masters by Samsic. Cleaning Masters groeide spectaculair na de overname door de Franse groep Samsic. Samsic is actief in 27 landen en telt 117.000 medewerkers. De Multi Masters Group telt in België 4000 werknemers. 32 daarvan werken bij Hygi Masters, dat actief is in heel België. De werkzaamheden van deze afdeling, die dag en nacht bereikbaar is, zijn te verdelen in ongediertebestrijding, sanitaire hygiëne, gebouwenzorg en een ophaaldienst voor overleden huisdieren.

Bij het team ongediertebestrijding werken enkele personen op kantoor die zorgdragen voor de administratieve afhandeling. Verkopers polsen naar de wensen en behoeften van de klanten en maken offertes. Grotere offertes worden op kantoor door Patrick Houtmeyers zelf afgehandeld. Het merendeel van de werknemers van Hygi Masters zijn techniekers die ongediertebestrijding uitvoeren in heel België.

De werkzaamheden van die techniekers bestaan voor meer dan de helft uit de bestrijding van knaagdieren, voornamelijk ratten, voor zo'n 30 procent uit insectenbestrijding en voor de rest uit overige ongediertebestrijdingsactiviteiten. Alle uitvoerende werkzaamheden worden gecoördineerd vanuit het hoofdkantoor in Merksem. De techniekers komen er maandelijks samen voor bijeenkomsten, zoals toolboxmeetings en speciale aanvullende cursussen en workshops. Na iedere bijeenkomst nemen ze zoveel mogelijk materialen en biociden mee die ze zullen gebruiken in de komende maand. Mochten ze in de loop van de maand toch nog producten nodig hebben, dan worden die nagestuurd.

Knaagdierbeheersing

Vroeger werd er vaak direct gebruikgemaakt van rodenticiden bij knaagdieroverlast, maar tegenwoordig worden deze zo weinig mogelijk ingezet. Er wordt nu meer gebruikgemaakt van inloopvallen, klapvallen en digitale vallen. Lijmplaten worden ook met enige regelmaat ingezet, maar uitsluitend in Vlaanderen, want in Wallonië en Brussel zijn ze niet meer toegelaten. Steeds meer komt de nadruk in België ook te liggen op het nemen van preventieve maatregelen om te voorkomen dat knaagdieren zich kunnen vestigen. Daarbij zijn rodenticiden vanwege de interne eisen vaak niet toegelaten in de grote bedrijven. In kleinere bedrijven is dat vaak nog wel het geval.

Houtmeyers vertelt dat verschillende ongediertebestrijdingsbedrijven een systeem wilden opzetten om vast te leggen waar ratten waargenomen worden in België, een vergelijkbaar systeem dus als de rattenmonitor in Nederland. Dit systeem werd echter nooit ingevoerd, omdat beroepsorganisaties tegen waren vanwege mogelijke concurrentie tussen de bedrijven.

Zoals eerder gezegd, maakt Hygi Masters ook gebruik van digitale vallen. De digitale vallen, 'single catch' genoemd, hebben volgens Houtmeyers vooral een toekomst in gebouwen die goed afgesloten zijn. In gebouwen die onvoldoende zijn afgesloten of waar geen wering mogelijk is, is het gebruik van digitale vallen volgens hem van weinig nut omdat de vallen dan zeer regelmatig vol zouden zitten. Het is beter om daar regelmatig rodenticiden te plaatsen in lokdozen. Houtmeyers gelooft zeker dat in verschillende gevallen multicatch-systemen een grote bijdrage kunnen leveren om de knaagdieroverlast te beheersen, zoals bij openbare rioleringsstelsels en niet-bevaarbare wateren.

Het continu inzetten van rodenticiden op basis van granen of waxblokken wordt bij Hygi Masters zo weinig mogelijk gedaan. Het team geeft er de voorkeur aan om met non-tox te monitoren en als blijkt dat er sprake is van vraat door knaagdieren, dan worden bij voorkeur klemmen of inloopvallen geplaatst.

Beheersing van vliegende en kruipende insecten

De brandweer bestrijdt wespen en Europese hoornaars niet op publieke terreinen en bij private bedrijven. Daar wordt de bestrijding onder andere gedaan door bedrijven zoals Hygi Masters by Samsic. Waar mogelijk, zoals op caféterrassen, worden wespen zoveel mogelijk weggevangen door wespennetten op te hangen. Kakkerlakken worden veelal bestreden door het uitzetten van specifieke kakkerlakkengels en lijmplaten. Bedwantsen worden op afroep bestreden. Volgens Houtmeyers hangt het succes van de bedwantsenbestrijding vooral af van de samenwerking met de opdrachtgever. Als die niet voor en na de bespuiting met een toegelaten middel de juiste medewerking verleent, bestaat de mogelijkheid dat de bedwantsen zich verspreiden naar andere locaties binnen het gebouw.

Beheersing van duiven

Wanneer duiven weggevangen worden met een vangkooi worden ze overgebracht naar een Vogelopvangcentrum (VOC). De VOC's hebben hun eigen richtlijnen over hoe omgegaan moet worden met de verkregen duiven. Ze nemen in eerste instantie contact op met de eigenaar en als die de duif niet meer wil hebben, worden ze op een diervriendelijke manier gedood. Momenteel worden er ook proeven uitgevoerd met het middel R12. Dat is een middel op basis van de werkzame stof nicarbazine dat verstrekt wordt door een dierenarts. Het middel wordt alleen door duiven opgenomen omdat het op grote maiskorrels zit die te groot zijn voor kleinere vogels om op te eten. Ook wordt het op specifieke tijden aan de duiven gevoerd waardoor men zeker weet dat ze erop afkomen. Het middel moet regelmatig worden gevoerd. Het effect is dat de duivinnen geen bevruchte eieren meer leggen. Volgens Houtmeyers werkt deze manier van beheersing van duiven goed.

Houtmeyers ziet de toekomst voor ongediertebestrijdingsbedrijven in België rooskleurig in. Er worden steeds meer middelen verboden waardoor er andere manieren voor bestrijding toegepast moeten worden om ongedierte te beheersen en dat levert meer werk op voor ongediertebestrijders. De verschuiving van de soort werkzaamheden is al merkbaar, maar zal nog groter worden in de toekomst.

In Rotterdam was de ROTEB, waarin de 'O' stond voor Ongedierte, een bekend begrip. Ook buiten Rotterdam was deze organisatie algemeen bekend. Dat kwam mede door de tv-serie "Toen was geluk heel gewoon" waarin Joke Bruijs en Gerard Cox het vaak hadden over de ROTEB. De naam is enkele jaren geleden veranderd in "Stadsbeheer".

"Onder Stadsbeheer valt onder meer de afdeling Schone Stad. Bij Schone Stad werken 3000 personen die ervoor moeten zorgen dat de stad er schoon en netjes uitziet. Zij zijn verspreid over de afdelingen Reiniging, Inzameling & Hergebruik, Milieuparken en Plaagdierbeheersing. Ad Kievit is de afdelingsmanager van de laatstgenoemde afdelingen, waaronder plaagdierbeheersing dus valt", aldus Peter Muilwijk, teammanager van de afdeling plaagdieren, waar 12 personen werken.

Muilwijk werkt hier reeds 23 jaar en heeft meegemaakt dat deze afdeling in de afgelopen jaren afgeslankt is. De afdeling plaagdierbeheersing is nu een echte dienstverlenende organisatie voor de burgers van Rotterdam. Er worden bijna geen bestrijdingsdiensten meer uitgevoerd bij bedrijven, en wanneer dat wel nog gebeurt, moet er voor worden betaald. Alle bestrijdingswerkzaamheden kunnen worden uitgevoerd, behalve de bestrijding van houtwormen en zwammen, die uitbesteed wordt.

Rattenbeheersing in Rotterdam

Plaagdierbeheersers in Rotterdam spenderen ongeveer 95 % van hun tijd aan het beheersen van ratten. Er wordt alleen rattenbeheersing uitgevoerd bij burgers, openbare voorzieningen en groenplekken waar de gemeente Rotterdam verantwoordelijk voor is. De rattenbeheersing voor burgers wordt gratis uitgevoerd. De meeste meldingen van knaagdieroverlast komen binnen via de website www.rotterdam.nl/melding-buitenruimte-doen. Daar kan men vervolgens meldingen van overlast doorgeven via de MeldR app of de MeldR website. Deze meldingen komen uiteindelijk terecht op het bureau van Muilwijk.

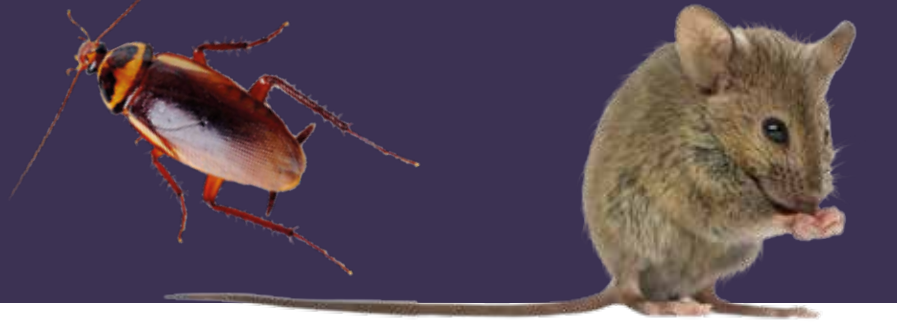
In Rotterdam wordt er sinds 2023 geen gebruik meer gemaakt van rodenticiden. Alle knaagdierproblemen worden opgelost door habitatmanagement en niet-chemische bestrijding uit te voeren. Slechts zeer incidenteel worden rodenticiden ingezet. Wanneer er meerdere rattenproblemen in dezelfde buurt gemeld worden, wordt in de betreffende wijk een team gevormd waarin zich vertegenwoordigers bevinden die direct en indirect bij de rattenoverlast betrokken zijn.

Dat kunnen personen zijn die te maken hebben met het verzamelen van afval of met de reparatie van rioleringen en containers, maar ook toezichhouders en handhavers die de bewoners op hun gedrag kunnen aanspreken. Communicatie en voorlichting naar de bewoners op die locaties is dan ook zeer belangrijk. Verder kan er overlegd worden met plaagdierbeheersingsbedrijven die in gebouwen in de omgeving knaagdieren beheren. Het probleem wordt dus niet opgelost door "eventjes een paar klemmen te plaatsen", maar wordt structureel aangepakt.

Wanneer er bijvoorbeeld sprake is van kapotte riolen wordt er overleg gevoerd met de betreffende gemeentelijke afdeling, afval wordt opgeruimd en in het geval er te veel wordt gevoerd (aan bijvoorbeeld eenden of duiven), worden de bewoners er niet alleen op gewezen dat dat niet mag, maar wordt hen ook duidelijk gemaakt welke problemen dat kan veroorzaken. Meestal betreft het overtollig voedsel dat vanwege geloofsovertuigingen niet mag worden verbrand of vernietigd. Ook de opkomst van steeds meer catering- en fastfoodbedrijven zorgt ervoor dat er steeds meer voedselresten op straat komen te liggen in plaats van in afgesloten vuilnisbakken. Door het geven van voorlichting en door goed afgesloten afvalbakken te plaatsen wordt dat probleem al grotendeels voorkomen. Folders met goede adviezen in een taal die de bewoners kunnen lezen zijn een belangrijk element in het beheersen van de rattenoverlast. Ook het plaatsen van speciale afvalbakken, de zogenoemde Rotterdambakken met onderin een lokdoos met een klem, vermindert de overlast beduidend. Als lokstof wordt in de klemmen pindakaas gedaan, omdat dit een groter effect heeft dan de andere lokazen, die niet voldoende werden opgenomen.

Bovengenoemde aanpak heeft bijvoorbeeld plaatsgevonden rondom het Afrikaanderplein, waardoor de rattenoverlast daar aanzienlijk is afgenomen. Er werden borden geplaatst met informatie om rattenoverlast te beperken en er zijn folders uitgedeeld aan de bewoners in de omgeving. In de toekomst blijft het Afrikaanderplein ook aandacht krijgen om te voorkomen dat er weer een rattenplaag ontstaat. Mede door deze gezamenlijke aanpak, door het vormen van speciale teams en het beheersen van ratten op locatie door plaagdierbeheersers hoeven er dus geen rodenticiden meer gebruikt te worden.

Ongediertebestrijding in Nederland: Stadsbeheer Rotterdam

Muilwijk merkt op dat er de afgelopen tijd geen toename is van het aantal meldingen van rattenoverlast en ook niet van het aantal ratten bij bewoners en in het Rotterdamse openbaar groen. IPM is dus goed toe te passen in een grote stad. Alleen duurt het langer voordat de problemen opgelost zijn. Volgens de pers daarentegen neemt het aantal ratten in Rotterdam, door het verbod op het gebruik van gif, aanzienlijk toe. In werkelijkheid is dat niet het geval. Er moet daarbij vermeld worden dat er toch regelmatig incidenten voorkomen die snel beheerst kunnen worden, maar die ondertussen wel uitvoerig besproken zijn in de pers.

Mediterrane draaigatjes

In de wijk Hillegersberg is sprake van grote overlast door mediterrane draaigatjes (*Tapinoma nigerrimum*). Ze komen niet alleen voor onder tegels van trottoirs, maar ook in aanliggende tuinen en in meer dan 250 woningen. Na een inventarisatie is enkele jaren geleden een bestrijding uitgevoerd met Maxforce, na het verkrijgen van een ontheffing door de overheid. Sinds er geen toestemming meer is om Maxforce buiten te mogen gebruiken, is men overgestapt naar Ecostyle om deze invasieve exoot te bestrijden. Ecostyle is een product op basis van natuurlijke pyrethroiden dat voornamelijk ingezet wordt als gietmiddel om de mieren te doden. Het middel wordt zowel door de medewerkers van Muilwijk

gebruikt als door de bewoners van woningen waar sprake is van overlast. Muilwijk heeft de indruk dat de mierenpopulatie in Hillegersberg de laatste jaren is afgenomen. Hij voegt toe dat ook de populatie kleine mediterrane draaigatjes in een wijk in Kralingen is verdwenen na de regelmatige behandeling met Ecostyle.

Overige plaagdierenoverlast

Muizenproblemen in huizen worden door de bewoners meestal zelf opgelost, soms krijgen ze daarbij advies van de afdeling plaagdierbeheersing. Woningbouwverenigingen vragen bij ernstige overlast met enige regelmaat advies van de afdeling plaagdierbeheersing.

In de zomer en nazomer worden soms wespen bij particulieren bestreden. Er vindt geen wespenbestrijding plaats bij bedrijven.

Bedwantsen kunnen grote problemen veroorzaken bij particulieren. Dat wordt meestal verholpen door de bedwantsen te doden met stoom. Vervolgens kan een natte bestrijding uitgevoerd worden met een toegelaten biocide. Om te monitoren of er daarna nog sprake is van bedwantsenoverlast worden lijmplanken geplaatst.

Rotterdam beschikte over twee duiventillen waarvan het de bedoeling was dat de duiven daar gingen broeden en dat als ze eieren hadden gelegd die weggehaald zouden worden. Hoewel men dat enkele jaren heeft gedaan, heeft het niet geresulteerd in een afname van de duivenpopulatie in de stad. Momenteel is er nog een duiventil aanwezig. Er worden geen duiven geschoten in Rotterdam uit politieke overwegingen. De beheersing van duivenoverlast bestaat uit het geven van informatie en het uitvoeren van weringsmaatregelen. Er worden dan ook veel duivenpennen geplaatst in de stad. Particuliere plaagdierbeheersingsbedrijven mogen in Rotterdam ook geen duiven schieten omdat de gemeente geen vergunning afgeeft.

De overlast van kakkerlakken is in de loop van de jaren afgenomen. Dat komt door betere hygiënische maatregelen in voedselverwerkende bedrijven. De ingezette gels tegen kakkerlakken werken goed en vaak hoeft men ook niet weer terug te komen om na te gaan of de bestrijding goed is verlopen.

Tapinoma nigerrimum

1924-2024

kness
Pest Defense

100 YEARS

of your best defense.

Snap-E® MOUSETRAP **Big Snap-E**® RAT TRAP

Knaagdieren zijn al miljoenen jaren in ons midden, wat ons de kans biedt om hun gedrag te bestuderen.

Als vertrouwde fabrikant van vallen voor ongedierte de afgelopen 100 jaar hebben we de Snap-E® muizenval & Snap-E® rattenva val ontworpen om de meest efficiënte klemmen op de markt te zijn. Ze zijn gemaakt van duurzaam ABS plastic en hebben een grote trip paddle en slaglat. Zo kunt u er zeker van zijn dat de muizen niet zullen ontsnappen!

◀ **Catch with confidence**
[Kness.com/Pest-Control-Center](https://kness.com/Pest-Control-Center)

kness Pest Defense *Your best defense.* ☎ 800 247 5062 ✉ info@kness.com 💻 kness.com | **Catch us on social media...**

23-1160

De Snap-E® en Big Snap-E® van Kness

“Net als ons familiebedrijf, werden de Snap-E en Big Snap-E gemaakt om lang mee te gaan.”

In 1924 ontwierp de oprichter, Austin Kness, dankzij zijn scherpe gevoel voor innovatie en zijn verlangen naar een muizenvrije school 's werelds eerste multicatch muizenval. Daar bleef het natuurlijk niet bij. Kness heeft nadien nog heel wat meegemaakt: van de Great Depression tot Wereldoorlog II en een bedrijfsverplaatsing.

Doorheen de jaren is één ding steeds hetzelfde gebleven: Kness' inzet om innovatieve, effectieve oplossingen voor plaagdierbeheersing te bieden aan klanten wereldwijd.

Ondertussen is Kness een derde-generatie familiebedrijf. Dankzij het sterke arbeidsethos van het team uit het Midwesten, de familiewaarden en het streven naar excellentie is Kness gegroeid tot de industriestandaard. Ons assortiment producten voor knaagdierbeheersing heeft zich bewezen, is duurzaam en wordt geproduceerd met de meest hoogwaardige materialen. Daarom wordt het steeds opnieuw vertrouwd om te presteren.

De Snap-E muizenval en Big Snap-E rattenva val kunnen jaar na jaar gebruikt worden om knaagdieren te vangen. De verticale slaglat moet slechts de helft van de afstand afleggen in vergelijking met oudere houten klapvallen en heeft daarom een snellere reactietijd en een

snelle vangst. Elke val wordt uitvoerig getest volgens Kness' strenge kwaliteitscontroles. Een retourpercentage van minder dan 1% illustreert onze toewijding aan kwaliteit.

Staal en duurzaam ABS plastic zorgen voor stevige vallen. Dankzij de slimme technologie, waaronder een grotere trip paddle en slaglat, zijn de Snap-E vallen zeer effectief. Ze zijn ook veilig, eenvoudig en duurzaam.

We zijn trots dat we al een eeuw lang uw verdediging tegen ongedierte zijn en zullen ons best doen om dit ook voor de komende 100 jaar te blijven!

Snap-E® & Big Snap-E® MOUSETRAP & RAT TRAP

kness Pest Defense

Traas wordt onderdeel van Anticimex

Traas Nederland B.V. en Anticimex B.V. zijn de samenwerking begin april aangegaan. Directeuren Peter Traas en Ruud te Brake hebben gezamenlijk besloten om een samenwerking aan te gaan, waarbij beide bedrijven elkaar gaan versterken. Traas werd aan Anticimex toegevoegd als special branche. Door de krachten te bundelen, vergroten beide partijen direct de slagkracht en openen er deuren voor de toekomst.

SMART

Traas Nederland en Anticimex staan beide bekend om innovatie en ontwikkeling. Traas heeft in het verleden de Zeeuwse Innovatieprijs Emergo gewonnen en is toonaangevend op het gebied van duurzame projecten met zijn afdelingen Building Care en Nature Care. Zo hebben ze een 'mix and match'-formule die ervoor zorgt dat bijvoorbeeld hun insectenhôtels snel kunnen worden afgestemd op de specifieke omgeving van de locaties van hun klanten.

Anticimex is wereldleider op gebied van digitale plaagdierbeheersing. "De vraag van onze klanten verandert, er is een groeiende behoefte aan digitale monitoringsystemen. We hebben gezocht naar een partij die hierbij past. Anticimex is koploper in de ontwikkeling van slimme systemen en hun Smart-systeem sluit aan bij onze wens", aldus Peter Traas.

Geen gemakkelijke beslissing

Het besluit van Peter Traas om het bedrijf door te geven aan Anticimex was niet gemakkelijk. Het is dan ook meer dan 25 jaar zijn levenswerk geweest. "Helaas is er geen opvolger in de familie en het werd tijd om een stapje terug te doen", geeft Peter aan. Zijn rechterhand binnen het bedrijf, Stefan Otte, zet in deze overname een stapje vooruit. Stefan promoveert naar branchemanager en zal de leiding van Traas in de nieuwe samenstelling op zich nemen.

Anticimex, geen onbekende

Met onmiddellijke ingang is Anticimex de overkoepelende organisatie geworden, maar Traas Nederland blijft wel het vertrouwde gezicht in de regio waar ze werkzaam zijn. Voor de klanten en het personeel van Traas verandert er dus niets. De naam Traas blijft bestaan en ook de bekende auto's met herkenbare prints blijven rondrijden.

Uiteraard zullen de verschillende werkwijzen op elkaar worden afgestemd. Anticimex is een internationaal dienstverlenend bedrijf, opgericht in 1934 in Zweden. Het heeft een no-nonsense cultuur en Zweedse degelijkheid. "Het heeft de kracht van een groot bedrijf, maar wordt decentraal aangestuurd", geeft Ruud te Brake aan. "De eerste gesprekken met Traas waren direct positief. We zien bij Traas dezelfde passie als bij Anticimex. We zijn aanvullend aan elkaar en zien veel kansen. Innovatie, efficiëntie en biologische bestrijding. We hebben veel vertrouwen in de toekomst", aldus Ruud te Brake.

Terugblik op twee evenementen binnen onze branche

➤ www.pestcontrolnews.com   🐦 [@pestcontrolnews](https://twitter.com/pestcontrolnews)   👍 facebook.com/pestcontrolnews

Afgelopen semester vonden er weer verschillende evenementen binnen ons vakgebied plaats. Ons redactieteam was aanwezig op twee vooruitstrevende beurzen binnen de plaagdierbeheersingssector.

Expocida Iberia 2024, IFEMA Madrid

Op 15 en 16 februari vond Expocida Iberia plaats. Dit evenement bestaat uit 2 delen: enerzijds de beurs voor plaagdierbeheersing en milieugezondheid en anderzijds het professionele congres. De tweejaarlijkse bijeenkomst wordt georganiseerd door de Spaanse branchevereniging ANECPA. Dit jaar kende het evenement een opmerkelijke toename in het aantal aanwezigen. De organisatie koos voor een grotere hal van meer dan 8000m², gelegen in de beurshallen van IFEMA in Madrid. Deze ruimere hal bood plek aan meer dan 50 nationale en internationale exposanten.

De Expocida beurs heeft meer dan 2700 professionele bezoekers mogen verwelkomen. Zij kregen allemaal toegang tot de presentaties over nieuwe producten, ontwikkelingen en oplossingen voor de plaagdierbeheersingssector.

Daarnaast was ook het Expocida Congres met meer dan 550 deelnemers een groot succes. Voor het congres hebben bezoekers een apart entreebewijs nodig. Ze krijgen daarmee toegang tot een aantal interessante lezingen. Zo konden aanwezigen deze editie luisteren naar vooraanstaande sprekers zoals **dr. Raman Velayudhan**, hoofd van de afdeling Veterinaire Volksgezondheid, Vectorcontrole en Milieu (VVE) van het Wereldwijde Programma voor Verwaarloosde Tropische Ziekten (NTD) van de WHO en **dra. Covadonga Caballo**, adjunct-directeur-generaal van Milieugezondheid en Arbeidsgezondheid bij de Algemene Directie Volksgezondheid en Gezondheidsgelijkheid van het Ministerie van Volksgezondheid in Spanje.

PestEx 2024, ExCel Londen

De grootste vakbeurs van het Verenigd Koninkrijk vond plaats op 13 en 14 maart 2024 in Londen. De beurs wordt georganiseerd door BPCA en wordt iedere 2 jaar gehouden. Het was beide dagen goed druk en prominente exposanten zoals Bell, Envu, Killgerm, Pelsis en Syngenta mochten aardig wat bezoekers verwelkomen op hun stands. Dit jaar telde de beurs 1609 bezoekers, wat 10% hoger is dan in 2022.

Een meerderheid van de meer dan 100 exposanten die aanwezig waren, toonde het nieuwste op het gebied van plaagdierverspreidingstechnologie, met focus op slimme oplossingen voor het bestrijden van ongedierte. Om op de hoogte te blijven van het laatste nieuws, ontwikkelingen en innovaties uit onze branche was er de mogelijkheid om seminars bij te wonen in de Technical & Spotlight seminarzalen. Deze seminars werden gehouden door bekende experts uit de plaagdierbeheersingssector.

Het eerste trimester van 2024 was alvast een groot succes voor ons vakgebied! Nu is het tijd om alle opgedane kennis en nieuwe ontwikkelingen in de praktijk te brengen.

Na de zomer wacht ons een andere vakbeurs en deze kondigen we met veel trots aan! In onze volgende PCN editie in december zullen we jullie uitgebreid vertellen over de **Benelux Pest 2024**, maar natuurlijk hopen we jullie op **18 september** in Veldhoven te zien zodat jullie het zelf mee kunnen maken!

BENELUX PEST™

Dé vakbeurs op gebied van plaagdierpreventie en -bestrijding

> **45 internationale exposanten**

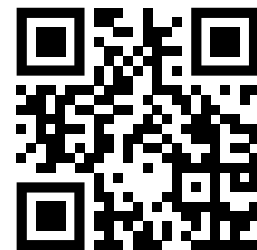
> **400 bezoekers**

Save the
DATE!

WOENSDAG

18 SEPTEMBER 2024

**NH CONFERENCE CENTRE
KONINGSHOF VELDHOVEN (NL)**

PEST CONTROL NEWS BENELUX is sinds 2009 de drijvende kracht achter de organisatie van deze vakbeurs.

De Benelux Pest is een niet te missen evenement voor alle Pest Control Professionals die op de hoogte willen blijven van de laatste nieuwe trends en ontwikkelingen binnen ons vakgebied. Deze vakbeurs met internationale flair biedt u de gelegenheid om collega-professionals, producenten, brancheorganisaties en opleidingsinstituten te ontmoeten en nieuwe producten te ontdekken.

Tijdens de beurs stellen meer dan 45 exposanten hun portfolio aan u voor en kunt u vrijblijvend een bezoekje brengen aan één van de interessante lezingen die draaien rondom een actueel thema. De beursdag wordt naar goede gewoonte afgesloten met een Happy Hour en het informele PCN Walking Dinner, waarbij de gasten verwend worden met live muziek en animatie.

Meer info: www.beneluxpest.com

Mede mogelijk gemaakt door onze sponsors:

Aankondiging PestWorld 2024

Van 22 tot en met 25 oktober 2024 zal PestWorld plaatsvinden in het Gaylord Rockies Resort & Convention Center in Denver (Colorado) in de USA.

Deze jaarlijkse bijeenkomst wordt georganiseerd door de National Pest Management Association uit de Verenigde Staten, de grootste internationale plaagdierbeheersingsbranche. En ook nu zal de beurs bezocht worden door meer dan 3000 afgevaardigden uit een 50-tal landen.

PestWorld is een ideale plaats om kennis te maken met de plaagdierbeheersingsindustrie uit de gehele wereld en om nieuwe contacten te leggen. Op de beurs zullen meer dan 200 stands te bezoeken zijn uit Noord-Amerika, maar ook uit Azië en Europa. Alle standhouders zullen u graag hun nieuwste ontwikkelingen en producten tonen. Daarnaast zullen er verschillende interessante lezingen worden gehouden en kan worden deelgenomen aan een aanvullend programma.

Hou regelmatig de website www.pestworld2024.org in de gaten voor meer informatie over het programma, de beurs en hotelaccommodatie. Plan uw vakantie en gebruik de stad Denver als uitvalsbasis om de Rocky Mountains in te trekken en natuurlijk om de grootste plaagdierbeurs te bezoeken!

Voor meer informatie: www.pestworld2024.org

Hét bewijs dat u geeft om

- ▣ veiligheid
- ▣ kwaliteit
- ▣ milieu

Sinds 2023 ook uw ideale partner voor certificatie met de **4 IPM-modules:**

- CEPA Certified
- IPM Knaagdier
- IPM Houtbescherming
- Keurmerk Plaagdier Management

Audits zijn o.a. te combineren met: VCA, ISO 9001:2015 (kwaliteit) en ISO 14001:2015 (milieu)

EBN Certification als uw certificerende instantie Plaagdiermanagement

EBN Certification is per april 2023 officieel toegetreden als certificerende instantie voor toetsing van het kwaliteitssysteem Plaagdiermanagement. EBN biedt certificering aan voor alle 4 de KPMB modules:

- IPM Knaagdierbeheersing
- IPM Houtbescherming
- Keurmerk Plaagdier Management
- CEPA Certified

EBN Certification heeft beschikking tot auditoren met jarenlange ervaring binnen de branche en als KPMB auditor. Sinds de toetreding als certificerende instantie is er veel vraag bij EBN terechtgekomen en zijn er al tientallen plaagdierbeheersers gecertificeerd. Kenmerkend voor EBN zijn eerlijke tarieven, snel kunnen schakelen, klantfocus en het bieden van praktische audits en landelijke dekking. Het is daarbij uiteraard mogelijk om de audits te combineren met schema's als VCA, ISO 9001, ISO 14001 en CO2.

Wil je meer weten over wat EBN Certification voor uw organisatie kan betekenen? Neem gerust contact op via 078-200 34 00 of info@ebncertification.nl, zowel voor meer informatie over nieuwe certificeringen als voor het voortzetten van lopende certificeringen.

EBN Certification B.V.
T: 078-2003400 | @: info@ebncertification.nl | www.ebncertification.nl

Meer over certificering?
Scan de QR-code

De revolutionaire impact van environmental-DNA in pest control

In de voortdurende strijd tegen invasieve exoten en plagen, heeft SGS* recentelijk nieuwe eDNA onderzoeksmethoden ontwikkeld die toe te passen zijn op onderzoek naar plaagdieren, insecten, invasieve exoten en beschermde dieren.

Environmental-DNA is DNA dat organismen in hun omgeving achterlaten. Dit kan in de bodem, het water of de lucht zijn. Door monsters uit deze omgevingen te nemen en het DNA te analyseren, kan worden vastgesteld welke organismen er aanwezig zijn, waardoor het mogelijk wordt een uitgebreide reeks organismen te volgen en beheren.

Een recente toepassing hiervan is de detectie van de Japanse Duizendknoop. Door grondmonsters te analyseren, kan niet alleen de aanwezigheid van deze invasieve plant worden vastgesteld, maar kan ook de levensvatbaarheid van het plantmateriaal worden beoordeeld, wat essentieel is voor een effectieve bestrijding.

Bovendien maakt eDNA de detectie van allerlei (plaa)insecten mogelijk. Of het nu gaat om vegetatiemonsters of watermonsters (voor muggen), de aanwezigheid van deze insectenplagen kan worden vastgesteld, zodat gerichte bestrijdingsmaatregelen genomen kunnen worden. Zo heeft eDNA ons in staat gesteld om bedwantsen te detecteren. Met een stofzuiger met een speciale monsternametuut met filter kunnen minuscule deeltjes uit hotelkamers of andere locaties gevangen worden. In die deeltjes kan DNA van bedwantsen zitten. Met de bedwantsentest kunnen zelfs de kleinste tekenen van leven van deze insecten worden opgespoord, zodat er snel actie ondernomen kan worden.

Een nieuwe toevoeging aan de toolkit is het gebruik van lucht- en oppervlaktemonsters. Deze technieken stellen ons in staat om de aanwezigheid van organismen in de lucht of op oppervlakken te detecteren, wat een nieuwe dimensie toevoegt aan onze mogelijkheden voor het detecteren en identificeren van dieren in onze omgeving. Met deze techniek kan zelfs eDNA van gebouwbewonende zoogdieren, zoals vleermuizen, worden gedetecteerd. Hoewel dit geen plaagdieren zijn, is hun aanwezigheid belangrijk om rekening mee te houden bij het beheer van gebouwen.

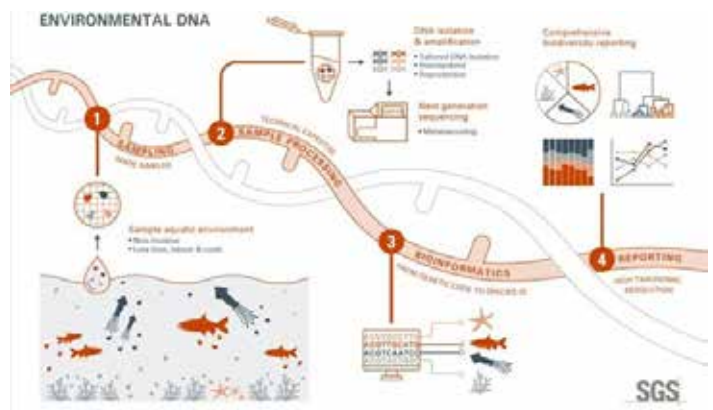
De diverse bemonsteringstechnieken en toepassingen van eDNA laten zien hoe krachtig deze techniek is. SGS kijkt alvast uit naar de toekomst, waarin eDNA een nog grotere rol zal spelen in pest control en ziet dan ook verschillende mogelijkheden en voordelen:

- ✓ **Vroege detectie:** organismen detecteren voordat ze zichtbaar worden. Dit maakt vroege interventie mogelijk, wat vaak effectiever en kostenefficiënter is.
- ✓ **Monitoring:** eDNA kan worden gebruikt om de verspreiding en populatiegrootte van plaagdieren te monitoren. Dit helpt bij het bepalen van de effectiviteit van bestrijdingsmaatregelen en het aanpassen van strategieën indien nodig. Bij Integrated Pest Management (IPM) kan eDNA bijvoorbeeld worden gebruikt om de aanwezigheid en verspreiding van muizen, ratten en andere knaagdieren te monitoren. Dit helpt bij het bepalen van de effectiviteit van bestrijdingsmaatregelen en het aanpassen van strategieën waar nodig.
- ✓ **Nauwkeurige identificatie:** eDNA maakt het mogelijk om plaagdieren nauwkeurig te identificeren, zelfs als ze visueel op elkaar lijken. Dit is belangrijk omdat verschillende soorten vaak verschillende bestrijdingsmethoden vereisen.
- ✓ **Niet-invasieve bemonstering:** monsternamen is vaak minder verstorend voor het milieu dan traditionele methoden. Dit is vooral belangrijk in gevoelige ecosystemen.
- ✓ **Kostenbesparing:** Hoewel de initiële kosten hoger kunnen zijn, kunnen de langetermijnsparingen aanzienlijk zijn. Vroege detectie en nauwkeurige identificatie kunnen leiden tot effectievere bestrijding, waardoor de kosten op de lange termijn worden verlaagd.

Kortom, het gebruik van eDNA is een krachtig hulpmiddel in de strijd tegen plagen. We staan aan de vooravond van een nieuw tijdperk in plaagdierbeheersing, aangedreven door de kracht van eDNA.

* SGS is een test-, inspectie- en certificeringsbedrijf. Het telt zo'n 2600 kantoren wereldwijd en beschikt over meerdere vestigingen in België en Nederland. Meer informatie: <https://www.sgs.com/nl-nl>

SGS

Professionele vliegenbestrijding

Energiezuinig, hoge vliegvangst, duurzame UV-lichtbron

infiniti²

Het originele Infiniti®-model met unieke LED technologie zorgt voor een uitstekende efficiëntie en een besparing van 67% op de energiekosten. Andere modellen: Infiniti Aqua en Infiniti 4.

infiniti® COMPACT

Een zeer stijlvol model en geschikt voor toepassingen met beperkte muurruimte

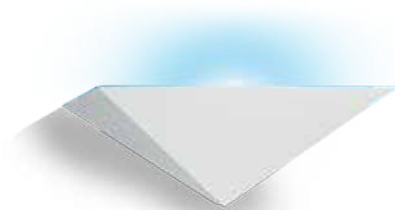

COBRA LED

De Genus® Cobra LED vliegvanger maakt gebruik van Translucent Technology™ en biedt een maximale UVA-output, eenvoudig onderhoud en lage bedrijfskosten.

ILLUMÉ^α LED

Ontworpen voor een discrete insectenbestrijding in openbare, gevoelige locaties zoals restaurants, cafés en bars.

Een nieuwe definitie van ongediertebestrijding

Pelsis is dankzij haar innovaties een vooraanstaande speler in de weg naar duurzame ongediertebestrijding. Als fabrikant van zowel commerciële als retailmerken levert Pelsis een breed scala aan ongediertebestrijdings- en tuinproducten aan een wereldwijd klantenbestand. Met een sterke reputatie op de Benelux-markt en dankzij het krachtige merk Edialux, de hoogwaardige producten en een team van deskundigen, streeft Pelsis ernaar om duurzamer te werken. Dit uit zich onder meer in het uitbreiden van het assortiment met chemicaliënvrije en milieuvriendelijke oplossingen.

Investerings voor de toekomst

Pelsis Digital

Binnen het brede productassortiment van Pelsis, variërend van insectenbestrijding tot knaagdierenbestrijding en vogelbeheer, is de Pelsis-groep bezig met de ontwikkeling van de eerste moderne vliegenvangers. Deze Pelsis Digital insectenvliegenvangers vertegenwoordigen een baanbrekende innovatie waarmee ongediertebestrijders en eindgebruikers proactief vliegende insecten kunnen aanpakken.

Door gebruik te maken van geavanceerde technologieën, zoals realtime en op afstand bewaking, verbeterde data-accuracy en minder gebruik van chemische middelen, bieden deze innovatieve insectenvangers aanzienlijke voordelen voor eindgebruikers, met name in sectoren zoals voeding en farmacie. Door het verminderen van het risico op productcontaminatie en het verbeteren van de duurzaamheid, dragen deze vliegenvangers bij aan een veiligere en gezondere werkomgeving. Het gebruik van geavanceerde AI technologie en intelligente waarschuwingssystemen, in combinatie met effectieve UV-LED-

technologie, stelt de insectenvangers in staat om vliegende insecten effectief aan te trekken en te bestrijden.

De introductie van deze innovatieve insectenvangers in de Benelux is gepland voor het najaar. Door voortdurend belangrijke innovaties te ontwikkelen, streeft Pelsis ernaar om haar klanten de beste oplossingen te bieden voor ongediertebestrijding.

Ekomille Digital

Pelsis commercialiseert Ekomille, een allesomvattende oplossing voor het bestrijden van knaagdieren. Ratten en muizen vormen een gezondheidsrisico vanwege de virussen, bacteriën en parasieten die ze kunnen dragen. Met Ekomille worden kadavers op een hygiënische en ecologische manier gevangen en afgevoerd als biologisch afbreekbaar afval, zonder verspreiding in het milieu. Ekomille RC is het meest geavanceerde en veilige vangstelsel dat is uitgerust met een geïntegreerd besturingssysteem voor bediening op afstand. Het stelt gebruikers in staat om via een webapplicatie rapporten te bekijken over de status van het apparaat. Het Ekomille RC toestel werkt volledig autonoom en is direct na installatie klaar voor gebruik.

Pelsis blijft nauwlettend het veranderende landschap van de industrie volgen, waarbij de belangrijkste trends draaien om duurzaamheid, het verminderen van het gebruik van chemicaliën en het bieden van natuurlijke of biologisch afbreekbare methoden voor ongediertebestrijding. Met haar voortdurende inzet voor innovatie en duurzaamheid, streeft Pelsis ernaar om een leider te blijven op dit gebied.

Voor meer informatie kan u contact opnemen met Edialux via telefoon of mail.

Edialux Nederland BV
Gildeweg 37-B
NL-3771 NB Barneveld
T: +31 (0)342 420 435
info@edialux.nl

Pelsis NV
Industrieweg 15
B-2880 Bornem
T: +32 (0)3 886 22 11
info@edialuxprofessional.be

De wonderre wereld van biociden

➤ www.pestcontrolnews.com   🐦 [@pestcontrolnews](https://twitter.com/pestcontrolnews)   👍 facebook.com/pestcontrolnews

Jan Willem Andriessen, senior beleidsadviseur van het Ctgb, hield op 13 november 2023 een online lunchlezing op initiatief van het Kennisnetwerk Biociden. Hij startte zijn lezing met een introductie waarin hij vertelde dat bij het onafhankelijke uitvoeringsorgaan Ctgb in Ede 170 mensen werken die beoordelen of gewasbeschermingsmiddelen en biociden veilig gebruikt kunnen worden in Nederland. Nadien nam hij ons mee in de wonderre wereld van biociden, gaande van een definitie ervan, tot de totstandkoming van de huidige wetgeving en toekomstige veranderingen.

Algemeen

In 1998 is de biocidenrichtlijn in werking getreden. Volgens de Biocidenverordening (EU 528/2012) zijn biociden stoffen of mengsels die één of meer werkzame stoffen bevatten of genereren en die bestemd zijn om schadelijke organismen te bestrijden of de effecten daarvan te voorkomen anders dan op fysieke of mechanische wijze.

Biociden zijn verdeeld in 22 productsoorten (PTs) die totaal verschillende werelden omvatten, zoals desinfectie, houtbescherming, aangroeiwering, lijkbalseming, in-can conservering en ook plaagdierbeheersing. Dit betekent dat vele verschillende soorten industrieën te maken hebben met biociden. Met de regelgeving omtrent biociden in Nederland zijn het Ctgb, het ministerie van I&W en de inspectie dagelijks bezig.

Biociden spelen een belangrijke rol in het desinfecteren van ziekenhuizen, de levensmiddelenindustrie, veestallen, drinkwater, plaagdierbeheersing, conservering van watergedragen producten, brandstoffen en oliën, en vele industriële processen, zoals de productie van medicijnen en dranken, maar ook bij transport, zoals scheepvaart en vliegtuigen.

Geschiedenis

Met de Wet Bestrijdingsmiddelen en Meststoffen uit 1947 vond de eerste regulering van bestrijdingsmiddelen plaats, met als doel het beperken van ondeugdelijke bestrijdingsmiddelen. In de Bestrijdingsmiddelenwet van 1962 werd naast de werkzaamheid ook aandacht besteed aan de veiligheid voor mens, dier en milieu. Toen vond ook de onderscheiding plaats tussen gewasbeschermingsmiddelen en biociden.

In 1993 werd het College voor Toelating van Bestrijdingsmiddelen (CTB) opgericht. Dit college moest een beoordeling geven over de werkzaamheid, de risico's voor mens en milieu en de fysische en chemische eigenschappen van middelen. In 1998 werd een uitgebreide volledige milieubeoordeling van biociden ingevoerd en in hetzelfde jaar werd de Biocidenrichtlijn door de EU afgekondigd (98/8/EG). In 2000 werd het CTB een zelfstandig bestuursorgaan, waarbij het college besluiten nam met betrekking tot het gebruik van biociden, in plaats van een ministerie. In 2006 kondigde het ministerie van VROM het Beleidsprogramma Biociden 2007-2015 af met als thema "Maatschappelijk verantwoord omgaan met biociden". In die periode werden bijna 400 biociden gelegaliseerd. De naam van het CTB werd in 2007 veranderd in Ctgb en de Wet Gewasbeschermingsmiddelen en Biociden werd van kracht.

ECHA
EUROPEAN CHEMICALS AGENCY

Over ons Pers Contact Banen Zoeken op de ECHA website

WETGEVING RAADPLEGINGEN ZOEKEN NAAR CHEMISCHE STOFFEN ONDERSTEUNING

ECHA > wetgeving

wetgeving

REACH

De **Reach-verordening** heeft tot doel de gezondheid van de mens en het milieu te beschermen tegen de risico's die chemische stoffen kunnen opleveren.

• [Meer informatie](#)

CLP

De **CLP-verordening** waarborgt dat werknemers en consumenten in de Europese Unie door middel van de indeling en etikettering van chemische stoffen duidelijk worden geïnformeerd over de gevaren van chemische stoffen in de Europese Unie.

BPR

De **biocidenverordening (BPR)** heeft tot doel de biocidenmarkt in de EU beter te laten functioneren en moet tegelijkertijd zorgen voor een hoge mate van bescherming voor mens en milieu.

• [Meer informatie](#)

In september 2013 werd de Biocidenrichtlijn vervangen door de Biocidenverordening (BPR). In 2018 kregen de eerste biociden een zogenaamde Unietoelating, wat betekent dat ze in één keer in de gehele EU worden toegelaten. Er moet nog veel werk worden gedaan in het kader van de BPR. Ongeveer de helft van alle biociden heeft nu een toelating onder de BPR in Nederland. De andere helft is nog toegelaten onder de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden. Binnen 10 jaar moeten alle biociden toegelaten zijn onder de BPR. Of dat lukt, valt nog te bezien.

In 2023 kondigde het ministerie van I&W het "Strategisch kader biociden" aan. De nadruk van deze strategie ligt op de "Preventie van ongewenste organismen en het terugdringen van vermijdbaar gebruik van biociden". Ook wordt gestreefd naar het bevorderen van een geharmoniseerde Europese markt en een efficiënt beoordelingssysteem.

Waarom is een goede beoordeling belangrijk?

In de eerste helft van de 20e eeuw werden steeds meer chemische middelen ingezet om problemen met plaagdieren op te lossen, omdat deze middelen een goede werkzaamheid hadden. Later werd duidelijk dat deze middelen ook (negatieve) effecten hadden op de gezondheid van mensen en het milieu. Vanaf 1934 werden bijvoorbeeld middelen gebruikt op basis van koper-chroom-arsenicum om hout te conserveren, later werd DDT gebruikt als insecticide. Dit zijn voorbeelden waarbij de gevaren van gebruik pas later duidelijk zijn geworden en de toepassing van dergelijke stoffen en middelen daarom verboden is. In 1962 kwam het boek "Silent Spring" van Rachel Carson uit, waarin de effecten van stoffen als DDT werden beschreven en dat voor velen een echte eye-opener was.

Met de eisen die Nederland stelde in de Bestrijdingsmiddelenwet uit 1962 en later in de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden voor de toelating en het gebruik van biociden liep Nederland voorop in de EU. Bij de komst van de Biocidenrichtlijn in 1998 heeft de Europese rechter bepaald dat het hoge beschermingsniveau in Nederland niet omlaag mocht na de invoering van de Biocidenrichtlijn in de EU. Het gevolg is dat zolang de toelatingen van biociden onder de Europese regels nog niet volledig zijn afgerond, Nederland voorop blijft lopen in de EU en strengere regels hanteert bij het toelaten van biociden dan andere landen van de EU die alleen de Europese regels volgen.

EU en Nederlandse regels voor biociden

Door regulering (harmonisatie) van biociden in de EU is er gedeeltelijk al vrij verkeer van biociden in de EU, waarbij een hoog niveau van bescherming van mens, dier en milieu belangrijk is en er extra aandacht wordt besteed aan de effecten van middelen op kwetsbare groepen, zoals zwangere vrouwen en kinderen.

Er is sprake van een tweetrapsbeoordeling van biociden. In eerste instantie worden de werkzame stoffen beoordeeld en goedgekeurd op EU-niveau per toepassing (PT). In tweede instantie worden middelen op basis van die stoffen beoordeeld en toegelaten. Dat kan gebeuren per lidstaat, waarbij de procedure

voor wederzijdse erkenning gevolgd kan worden, en op Europees niveau (Unietoelating en vereenvoudigde toelating).

De Nederlandse wetgeving geldt dus nog voor biociden die nog niet Europees zijn beoordeeld. Ze zijn nog toegelaten volgens het "overgangsrecht". Dat recht geldt voor de hele periode dat de biociden nog niet gescreend zijn volgens de BPR en de genoemde tweetrapsbeoordeling nog niet is afgerond. Het overgangsrecht gaat geleidelijk over in Europees recht. Zolang de BPR nog niet geldt voor alle stoffen, middelen en toepassingen is er dus geen sprake van volledige harmonisatie. Vermoed wordt dat de EU-harmonisatie in 10 jaar zal zijn afgerond.

Toekomst

Er zal naast de Europese beoordeling en toelating van biociden meer aandacht gaan komen voor een verantwoord gebruik van biociden ter bescherming van mens, dier en milieu. Een onderdeel daarvan is dat risicovolle biociden zullen worden uitgefaseerd. Dit alles leidt tot één interne EU-markt. Om dat allemaal goed te laten functioneren is er nog veel werk voor controlerende instanties in de hele EU!

Voor gebruikers gaat dat uiteindelijk betekenen dat biociden op een veiligere manier moeten worden toegepast, dat sommige biociden niet meer mogen worden gebruikt en dat er minder verschillen tussen lidstaten zullen bestaan in toelating en gebruik van middelen. In Nederland zullen meer biociden beschikbaar worden, maar de prijzen van biociden zullen naar verwachting wel hoger worden.

Effecten van de toepassing van IPM-Knaagdierbeheersing

Op 19 februari vond in het Helix gebouw van de Universiteit van Wageningen een gesprek plaats tussen Joan Schouten, branchemanager Beuningen van Anticimex en één van de eerste architecten van het IPM-Knaagdierbeheersingssysteem, en Professor Nico van den Brink, Hoogleraar Milieutoxicologie aan de Universiteit van Wageningen en onderzoeksleider naar het voorkomen van anticoagulantia in roofvogels.

Joan Schouten werd in de beginjaren van deze eeuw uitgenodigd als voorzitter van de Technische Commissie van de NVPB voor een gesprek bij het Ctgb. De toenmalige verantwoordelijken bij het Ctgb, die zich bezighielden met de toelating van biociden, hadden het voornemen het gebruik van rodenticiden te verbieden. Dat stuitte op bezwaar bij Schouten omdat hij van mening was dat er altijd situaties zijn waarbij de inzet van rodenticiden nodig is. Uiteindelijk rees het idee om rodenticiden onder voorwaarden toe te laten. Na vele overleggen met alle betrokken organisaties en instanties resulteerde dat in IPM Buitengebruik Rodenticiden dat ingevoerd werd in 2016 en het Handboek IPM-Knaagdierbeheersing dat ingevoerd werd in 2023.

Alle personen die aangewezen rodenticiden willen gebruiken, moeten een IPM Knaagdierbeheersingscursus hebben gevolgd en alle plaagdierbeheersingsbedrijven die rodenticiden willen toepassen, moeten IPM-gecertificeerd zijn en opgenomen worden in het register van het opgerichte KPMB.

Als toxicoloog is Professor van den Brink geïnteresseerd in het voorkomen van stoffen die gevaren op kunnen leveren voor het milieu. Naar aanleiding van onderzoeksprojecten in andere landen is hij een onderzoek gestart naar het voorkomen van anticoagulantia in de levers van roofvogels. Deze roofvogels, zoals kerkuilen en wouwen, kunnen vergiftigde, nog niet-dode ratten en muizen opeten wat tot gevolg heeft dat anticoagulantia zich ophopen in de lever. Uit de resultaten van zijn onderzoek uit 2017, over een periode van 13 jaar (2000 tot 2013), bleek dat ca. 50 % van de levers van de roofvogels één of meerdere soorten anticoagulantia bevatten (zie tabel). Het onderzoek betrof over het algemeen vogels die door trauma gestorven waren en dus geen

vogels die stierven door een andere oorzaak. Na invoering van IPM Buitengebruik Rodenticiden in 2016 heeft Van den Brink in 2022 zijn onderzoek herhaald. Daaruit bleek dat het aantal met anticoagulantia besmette roofvogels eerder toegenomen dan afgenomen was.

Tabel: Totale concentraties van anticoagulantia in positieve levers van verschillende roofvogelsoorten (van den Brink, 2017)

Soort	Totaal anticoagulantia (ug/kg lever)	Fractie verontreinigd
Buizerd	25.8	43%
Kerkuil	34.9	29%
Oehoe	65.3	100%
Torenvalk	49.9	75%

Het voorkomen van doorvergiftiging naar roofvogels is op het platteland waarschijnlijk groter dan in stedelijk gebied. Vermoedelijk komt dit doordat agrariërs nog steeds grote hoeveelheden anticoagulantia gebruiken. Schouten en van den Brink geven aan dat het verder beheersen van anticoagulantia volgens de methode beschreven in het HIK heel erg belangrijk is. Of het toepassen van IPM-Knaagdierbeheersing de risico's voor het milieu in de toekomst werkelijk gaat verminderen, is nog de grote vraag. Het is wel belangrijk dat niet alleen nu, maar ook op lange termijn een goede handhaving aanwezig blijft. Aangezien de stap naar het inzetten van anticoagulantia volgens het IPM-Knaagdierbeheersingsprotocol nog vrij makkelijk te zetten is, blijft het verder ook de vraag of het gebruik van persistente anticoagulantia zal verminderen.

Hoewel Van den Brink het voortgaande onderzoek naar anticoagulantia bij roofvogels belangrijk vindt, hoopt hij ook veel gegevens te verkrijgen uit zijn huidige onderzoek, dat hij uitvoert bij o.a. steenmarters en spitsmuizen. Steenmarters komen vooral voor in landelijke omgevingen. Spitsmuizen komen zowel in landelijke als bebouwde omgevingen voor. Uit de voorlopige resultaten blijkt dat in ongeveer 35% procent van de spitsmuizen rodenticiden aantoonbaar zijn, voor marterachtigen, zoals de steenmarter, is dit ongeveer 95%. Deze gegevens tonen aan dat risico's voor dieren in het milieu in ieder geval in 2022 (wanneer de monsters verzameld werden) nog niet waren afgenomen.

Een voorzichtige conclusie zou kunnen zijn, ervan uitgaande dat plaagdierbeheersers volgens de IPM-methode werken en dus weinig en oordeelkundig anticoagulantia gebruiken, dat vele particulieren en agrariërs anticoagulantia nog niet oordeelkundig genoeg toepassen. Een vervolgonderzoek zal zeker duidelijk maken of er in de toekomst nog anticoagulantia in niet-doeldieren zullen worden gevonden.

Nico van den Brink & Joan Schouten

Referentie:

Brink, N. van den, 2014. *Risico's van anticoagulantia rodenticides voor niet-doelsoorten en predatoren; Een scan van beschikbare kennis in Europa en analyses in roofvogels uit Nederland*. Wageningen, Alterra Wageningen UR (University & Research centre), Alterra-rapport 2589. 26 blz.; 4 fig.; 4 tab.; 40 ref.

Killgerm®

Bij ons bent u
in veilige handen!

www.killgerm.nl

**Ontdek onze producten tegen wespen en
vliegen uit het AF® assortiment!**

AF® Range

Niet giftig en veilig voor
het milieu, bijen en
andere bestuivers.

Ideaal voor het bestrijden
van vliegen en wespen.

Eenvoudige & effectieve vallen
voor vliegen en wespen.

Killgerm Benelux nv
Kantoor Turnhout (B)
t +32 (0)14 44 22 70
e verkoop@killgerm.com

www.killgerm.nl

Killgerm Nederland bv
Kantoor Gilze (NL)
t +31 (0)161 219 520
e verkoop-nl@killgerm.com

www.killgerm.nl

Bij ons bent u
in veilige handen!

www.killgerm.nl

EEN GREEP UIT ONS LED-ASSORTIMENT

Waarom is Quantum® X beter?

- Ongeëvenaarde spreiding van UVA led-licht wat zorgt voor een betere aantrekkingskracht van vliegende insecten
- Minimaal energieverbruik ook zonder dimmen - doorgaans 35% minder verbruik dan bij andere led-technologie
- Lagere milieubelasting: bevat geen kwik & heeft een levensduur van 3 jaar

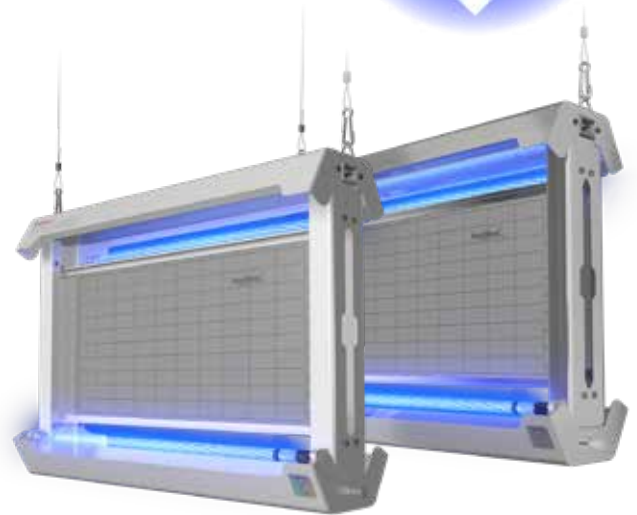
360°
UV LED-licht

Quantum® X
filament LEDs

Chameleon® STELLARIS X

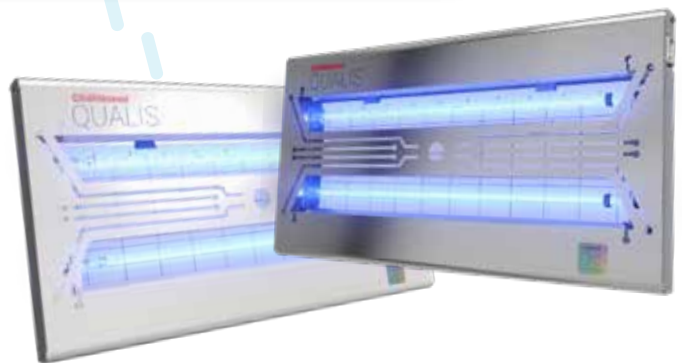
De Chameleon® Stellaris is een dubbelzijdig LED lijmplanktoestel. Het ontwerp, waarvoor een patent is aangevraagd, maximaliseert de 360° UV-uitvoer van de Quantum® X-technologie om de energiebesparing te vergroten zonder in te leveren op de prestaties op vlak van vliegenbestrijding.

**Verbruikt tot 6 keer minder dan
vergelijkbare modellen met UV-lampen**

Chameleon® QUALIS X

Dankzij zijn strakke en moderne ontwerp biedt de Chameleon® Qualis een geheel nieuw niveau van energie-efficiënte en duurzame beheersing van vliegende insecten.

KILLGERM BENELUX NV
Koeyleuken 12
2300 Turnhout (B)
t +32 (0)14 44 22 70
e verkoop@killgerm.com
www.killgerm.be

KILLGERM NEDERLAND BV
Bisschop de Vetplein 9a
5126 CA Gilze (NL)
t +31 (0)161 219 520
e verkoop-nl@killgerm.com
www.killgerm.nl

QUANTUM
LED

Duurzaam plaagdiermanagement: noodzaak of overdreven?

In 2023 werden het HIK en CIK geïntroduceerd, wat grote gevolgen heeft gehad voor de plaagdierenbranche. De protocols zijn bedoeld om resistentie tegen rodenticiden aan te pakken en het milieu te beschermen. Ze introduceren een traject waarin eerst monitoring en habitatmanagement plaatsvinden, gevolgd door het gebruik van mechanische middelen en als laatste redmiddel het gebruik van rodenticiden. Het doel ervan is het verminderen van overmatig gebruik van gif en het implementeren van niet-chemische bestrijdingsmethoden.

Op het HIK/CIK kwam veel kritiek en het riep veel onbegrip op. De reden waarom het nodig was, was voor velen niet duidelijk of niet belangrijk. De meesten weten ondertussen wel dat de maatregelen van toepassing zijn geworden vanwege onder andere de toenemende resistentie en de impact op dierenwelzijn, gezondheid, veiligheid en het milieu. Maar wat is die impact precies? Waarom was dit nou echt nodig?

Dierenwelzijn

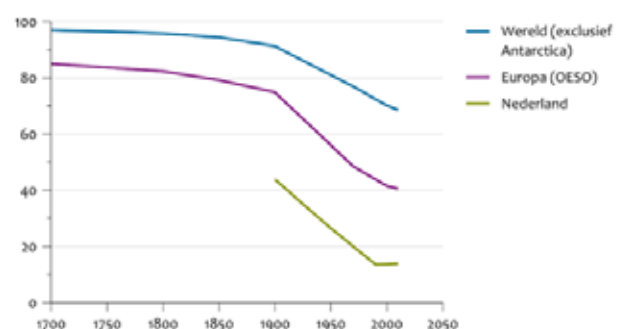
Om te weten wat het grootste nadeel van rodenticiden op dierenwelzijn is, is het belangrijk om te weten hoe anticoagulantia werken. Een anticoagulans veroorzaakt een probleem met stolling door te lage vitamine-K-niveaus. Hierdoor bloeden de vergiftigde dieren langzaam van binnenuit dood. Ze krijgen wat bloederige diarree, bloed komt uit openingen, zoals de neus, en verlamming treedt op. Uit sommige onderzoeken blijkt dat de effecten van rodenticiden mogelijk hevige pijn veroorzaken.

Alhoewel mechanische vallen niet allemaal even diervriendelijk zijn, zorgen de meeste niet-chemische bestrijdingsmiddelen die toegestaan zijn, wel voor een snelle dood. De keuze tussen langzaam van binnen doodbloeden of een relatief snelle dodelijke klap is voor veel mensen duidelijk. De habitat-monitoringfase is natuurlijk het meest diervriendelijk omdat hierbij een strategie ontwikkeld wordt om de dieren te weren. De leefomgeving wordt onaantrekkelijk gemaakt voor de specifieke diersoort, de diersoort vertrekt hierdoor of kan niet meer binnenkomen.

Milieu

Zonder biodiversiteit raken we de balans in de natuur steeds meer kwijt en dit veroorzaakt steeds meer plagen van dieren. Kort door de bocht: minder natuurlijke vijanden/concurrenten betekent dat een andere soort de overmacht kan krijgen en kan gaan woekeren. In 2006 had Nederland al meer dan 80% van alle biodiversiteit verloren. In andere woorden: minder dan 20% van alle soorten die ooit in Nederland voorkwamen, komen er nu nog voor. Sinds 2006 is het alleen maar erger geworden. Het verlies aan biodiversiteit is wereldwijd gemiddeld maar liefst 30%.

Biodiversiteit

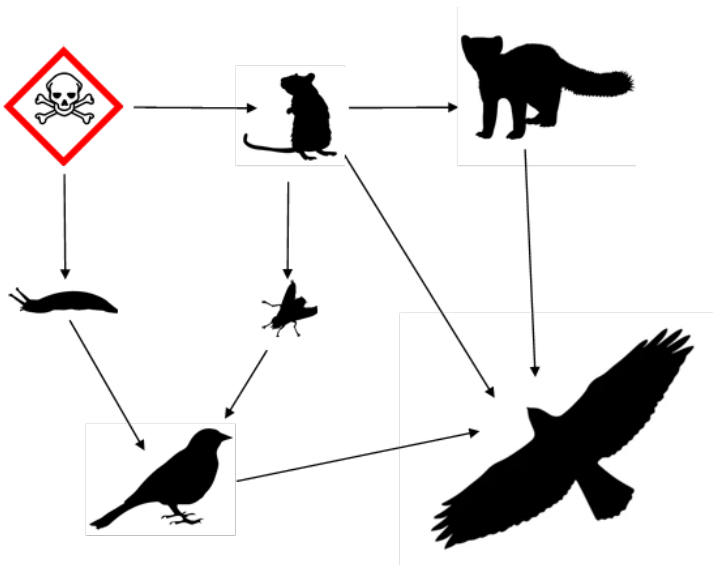
Bron: PBL

PBL/sep13:
www.doun.nl/644002

In meerdere gevallen zijn doorvergiftigingen op een dodelijk niveau gemeten, bijvoorbeeld onder andere bij een kerkuil, een vos en een bunzing. In een onderzoek uit 2015 werden anticoagulantia bij bunzingen en steenmarters in Nederland al bij meer dan de helft van de dieren teruggevonden. Dit is zorgelijk want bijvoorbeeld de bunzing staat op de rode lijst van zoogdieren en er zullen vast meer diersoorten effect ondervinden van doorvergiftiging.

Anticoagulantia zijn multidosis-vergiften. Het duurt dus ook meerdere dagen voor een dier genoeg binnen heeft gekregen en het middel gaat werken. Hierdoor lopen de vergiftigde knaagdieren nog rond waardoor ze gepakt kunnen worden door roofdieren. De vergiftigde dieren zijn trager dan normale dieren, dus ze zijn een makkelijke prooi. Hier speelt de opkomende resistentie ook een rol in. Resistentie is het verlies aan werking van anticoagulantia in de praktijk terwijl het middel correct is gebruikt. Dit betekent dat de dieren met een hogere dosis anticoagulantia toch voortleven en gevangen kunnen worden door andere dieren. Hierdoor treedt ook meer doorvergiftiging op. De resistentie heeft ook een tweede generatie van anticoagulantia voortgebracht. Helaas blijft de tweede generatie ook langer in de lichamen van de roofdieren hangen en zijn deze dus nog gevaarlijker.

Naast doorvergiftiging kunnen ook andere dieren direct van het gif eten terwijl dit niet de doelsoorten zijn. Vaak krijgt het gif een aantrekkelijke geur en sterke smaak om ervoor te zorgen dat de plaagdieren van het gif blijven eten. Vooral diersoorten zoals de rosse woelmuis en de bosmuis, maar ook naaktslakken blijken vaak vergiftigd te worden door anticoagulantia. Deze dieren kunnen weer door andere dieren gegeten worden en meer doorvergiftiging veroorzaken. Hierdoor bereikt het gif ook roofdieren die normaal niet die specifieke knaagdieren eten.

Tot slot vinden veel insecten het gif geschikt genoeg om van te eten. Daarnaast blijft een deel van de vergiftigde karkassen liggen en deze worden dan opgegeten/verteerd door insecten. Hierdoor verspreidt het middel zich snel en sterk via heel veel verschillende dieren die weer door andere dieren worden opgegeten en zo verder de hele voedselketen af. Op die manier verspreidt het rodenticide zich verder naar andere plaatsen.

Publieke gezondheid

Alle dieren in het ecosysteem zullen het middel verspreiden en uiteindelijk zal een deel ook in het grondwater terechtkomen. Dit kan via dieren die dood zijn gegaan, via ontlasting en via direct contact met het lokaas. Het gif werd al teruggevonden in water en in vissen, waardoor mensen ook in contact kunnen komen met biociden. Daarnaast zijn er rodenticiden gevonden in planten die in besmette grond groeien. Voor mensen werken rodenticiden hetzelfde als voor knaagdieren. Het is dus belangrijk om dit gif niet binnen te krijgen.

De door de overheid verplichte opleidingen en regels zouden voor veiligheid moeten zorgen, maar desondanks blijken bestrijdingstechnici gevaar te lopen. Het blijkt dat mensen die werken met rodenticiden en/of insecticiden een grotere kans hebben op ziektes zoals kanker. Ook blijkt dat het gif al binnen een paar uur na het werk terug is te vinden in bestrijdingstechnici. Dit kan komen door meerdere oorzaken zoals onveilige werksituaties of het niet naleven van de regels. Het is dus ook van belang voor bestrijdingstechnici om minder in aanraking te komen met het gif.

Conclusie

In conclusie helpt het protocol door vermindering van rodenticiden niet alleen voor andere doelen, maar ook voor de bestrijdingstechnici zelf. Na onderzoek blijkt dat het grootste nadeel van rodenticiden op dierenwelzijn is dat de vergiftigde dieren langdurig ziek zijn voordat ze sterven. Daarnaast vergiftigen rodenticiden het hele ecosysteem en hebben ze negatieve gevolgen voor de volksgezondheid. Door het naleven van het protocol kan plaagdierbestrijding effectiever en duurzamer worden uitgevoerd.

Bron: Dit artikel is geschreven op basis van het literatuuronderzoek van Barbara Ravesteijn, dat zij maakte tijdens haar opleiding docent en kennismanager met een achtergrond van dierwetenschapper bij SPA-groep. Voor meer informatie over de geraadpleegde literatuur, neem contact op met Barbara Ravesteijn (b.ravesteijn@spa-bv.nl).

JERRY3 - BETER DAN OOIET.

De krachtige sensor bewaakt je klapval 24/7 en stuurt meldingen via de traplinked app. Vangstdetectie, IP68 en een lange batterijlevensduur maken van de JERRY3 een compleet en uitgebreid systeem.

in 2 sec.
geïnformeerd

tot 300 m
signaalbereik

2 jaar
batterijduur

Langere levensduur van de batterij dankzij een efficiënter systeem met slechts één oplaadbare batterij.

Vangstdetectie:

Herkent of er een muis in de val zit of dat het een valse activering is.

Het modulaire ontwerp garandeert duurzaamheid en gebruik in meerdere verschillende tunnels en voerkisten.

Water-, stof-, en vuilichte (IP68) sensor leidt tot minder storingen en meer gebruiksmogelijkheden in meer omgevingen.

ALTIJD WETEN WAT ER AAN DE HAND IS

In de traplinked app kun je plattegronden uploaden voor elk pand, meldingen krijgen wanneer vallen klappen en alle handleidingen en tips op één plek raadplegen. Bovendien kun je je klanten toegang geven tot alle data en alles beheren wat je nodig hebt voor audits.

Jens Block

j.block@traplinked.com
+49 176 4386 7358

Neem nu contact op

JERRY3: De toekomst van ongediertebestrijding vanuit het hart van Europa

In de wereld van ongediertebestrijding zijn efficiëntie en betrouwbaarheid cruciaal. Na de jarenlange evaluatie van tienduizenden controlepunten op meer dan 5.000 locaties in heel Europa, presenteert traplinked met trots een geheel nieuwe productervaring: JERRY3. Het innovatieve product is ontwikkeld en gebouwd in het hart van Duitsland en staat voor zowel innovatie als traditie. JERRY3 is een combinatie van een hoogwaardige digitale module en een klassieke klapval en biedt u daarom een moderne en efficiënte plaagdierbeheersing.

Water- en stofdicht: robuustheid voor alle toepassingen

Met zijn IP68-bescherming is JERRY3 niet alleen waterdicht, maar ook veilig tegen alle soorten stof. Dit zorgt ervoor dat de vallen praktisch overal gebruikt kunnen worden. Zelfs buitenshuis bewijst JERRY3 zijn functionaliteit.

Met slechts één batterij en een indrukwekkende levensduur van twee jaar, zet JERRY3 nieuwe normen neer op het gebied van energie-efficiëntie en duurzaamheid. Het batterijconcept vermindert de behoefte aan frequente batterijwissels en minimaliseert het gebruik van batterijen, wat zowel kosteneffectief als milieuvriendelijk is.

Vangstdetectie: innovatieve technologie voor nauwkeurige resultaten

JERRY3 is standaard uitgerust met vangstdetectie. Via de traplinked app kunnen gebruikers onmiddellijk zien of er een echte vangst is of het om een vals alarm gaat. Dit gepatenteerde concept is uniek en ongeëvenaard op de markt. Het biedt extra veiligheid en precisie bij ongediertebestrijding.

De stabiliteit van het systeem was een belangrijk ontwikkelingsdoel voor JERRY3. Dankzij de aanzienlijk verbeterde sensortechnologie is het systeem stabiel en betrouwbaarder dan ooit. Dit geldt zowel voor de vangstdetectie als voor de connectiviteit.

traplinked vertrouwt hiervoor op de bewezen LoRa (Long Range)-technologie: een draadloze communicatietechnologie speciaal voor IoT-toepassingen. Dankzij LoRa biedt JERRY3 een volledige netwerkdekking en een betrouwbare connectiviteit in vrijwel alle gebieden. Verbeteringen in de LoRa-antennes maken ook de installatie van JERRY3 veel eenvoudiger, waardoor ongediertebestrijders nog meer tijd besparen.

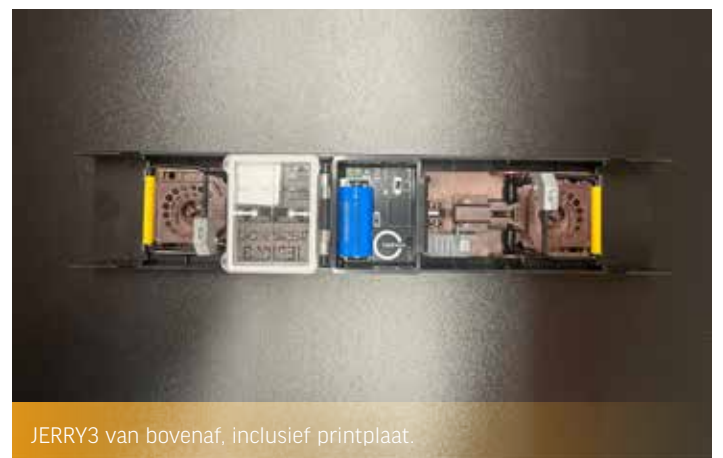
traplinked: flexibiliteit en systeempopenheid als cruciale bouwstenen

traplinked staat voor systeempopenheid en onafhankelijkheid. JERRY3 kan naadloos worden geïntegreerd in verschillende systemen en omgevingen en biedt maximale flexibiliteit, modulariteit en compatibiliteit. Of u nu een systeem wilt uitbreiden of aanpassen aan specifieke vereisten, JERRY3 past zich aan uw behoeften aan.

Tim Kirchhof, oprichter en CEO van traplinked, is trots dat JERRY3 precies de functies heeft geïmplementeerd die klanten wilden: "JERRY3 zet nieuwe normen neer in de geschiedenis van traplinked. Het was voor ons vooral belangrijk om de feedback van onze klanten van de afgelopen 2 jaar actief te integreren in de ontwikkeling van het product. En dat is gelukt. Hartelijk dank aan ons hele team en alle partners!"

Ook Fabian Laasch, CTO en hoofd ontwikkeling van JERRY3, is zeer tevreden met het resultaat: "Het harde werk van de laatste tijd heeft zijn vruchten afgeworpen: JERRY3 realiseert wat de markt wilde. Ik ben vooral trots op het feit dat we JERRY3 duurzamer en langer houdbaar konden maken om zo ook een positieve impact op het milieu te hebben."

Wilt u meer weten over JERRY3 of traplinked, neem dan contact op met Jens Block via j.block@traplinked.com. Hij adviseert u graag over projecten, digitale ongediertebestrijding en de toepassingsgebieden van onze producten.

JERRY3 van bovenaf, inclusief printplaat.

Disclaimer: De afbeeldingen tonen prototypes, aangezien de serieproductie van JERRY3 nog niet gestart was bij de redactionele deadline van het tijdschrift eind maart 2024.

Toezicht en handhaving plaagdierbeheersing

Het gebruik van rodenticiden valt in Nederland onder toezicht van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) en de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT). De NVWA houdt toezicht op gebruik van rodenticiden door agrariërs en consumenten, terwijl ILT toezicht houdt op het gebruik van rodenticiden door professionele vakbekwame plaagdierbeheersers, ook als ze worden ingehuurd door agrariërs.

Wetgeving

In de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden zijn regels opgesteld voor het gebruik van rodenticiden, bijvoorbeeld dat rodenticiden toegelaten moeten zijn voor gebruik in Nederland. Ook moeten de gebruiksvoorschriften in de toelating worden nageleefd.

In de gebruiksvoorschriften van de toelating van bijna alle rodenticiden, staat dat de gebruiker in het bezit moet zijn van een persoonlijk bewijs van vakbekwaamheid en moet werken volgens het Handboek IPM-Knaagdierbeheersing (HIK). Ook staat erin dat het bedrijf van de gebruiker IPM (Integrated Pest management)-gecertificeerd moet zijn. Hierdoor is het werken volgens de stappen in het HIK een wettelijke verplichting.

Rodenticiden op basis van anticoagulantia zijn zeer giftig, kunnen worden doorgegeven in de voedselketen en zijn moeilijk afbreekbaar. Dit betekent dat anticoagulantia normaal gesproken niet goedgekeurd kunnen worden als werkzame stof voor gebruik in biociden. De reden dat deze werkzame stoffen door de EU toch zijn goedgekeurd is dat niet-goedkeuring zou kunnen leiden tot onvoldoende doeltreffende knaagdierbeheersing in een land. Voorwaarde voor gebruik in Nederland is wel dat IPM verplicht gesteld is. Met andere woorden: zonder uitvoering volgens IPM zijn er geen rodenticiden toegelaten.

Toezicht

Vanuit ILT wordt gecontroleerd of een biocide is toegelaten voor het specifieke gebruik en of de toelatingsvoorschriften worden nageleefd door de toepasser ervan. Zo wordt bijvoorbeeld gekeken of een gebruiker van rodenticiden een vakbekwaamheidsdiploma heeft en de rodenticiden worden toegepast volgens de gebruiksvoorschriften. Onderdeel van de inspectie kan het aantoonbaar uitgevoerd zijn van delen van het HIK: risico-inventarisatie, plan van aanpak, plattegrond, etc. In het plan van aanpak moet staan hoe de werkzaamheden in de juiste volgorde uitgevoerd gaan worden: monitoren, habitatmanagement, niet-chemische bestrijding en chemische bestrijding en dat pas kan worden overgegaan naar de volgende stap als de eerder uitgevoerde stap niet het gewenste resultaat heeft opgeleverd. Ook wordt gekeken of het logboek juist is bijgehouden en of de stappen van IPM op de juiste manier zijn doorlopen.

De ILT heeft een goede samenwerking met de NVWA. De NVWA-inspecteurs geven informatie door die zij zien tijdens controles in agrarische- en voedselverwerkende bedrijven. De NVWA kijkt vanuit voedselveiligheid en kan daarvoor informatie nodig hebben van plaagdierbeheersers die ter plekke hun werkzaamheden uitvoeren. De ILT bekijkt dan de verslagen met daarin foto's van aanwezige rodenticiden, facturen van plaagdierbeheersers en logboeken. Met deze verslagen kunnen ILT-inspecteurs eenvoudig en op een zorgvuldige manier handhaven.

De meest voorkomende vastgestelde problemen zijn:

- Het ontbreken van een risico-inventarisatie
- Het ontbreken van een plan van aanpak
- Het ontbreken van een plattegrond met daarop de plaats van inzet van rodenticiden
- Het opschalen naar een noodsituatie zonder onderbouwing
- Het inzetten van rodenticiden, terwijl weringsmaatregelen (habitatmanagement) niet zijn uitgevoerd (of weken openstaan)
- Het niet juist registreren van de uitgevoerde werkzaamheden in het logboek (gif inzetten, maar niet vastleggen)
- Het onterecht beweren dat er een verbod op de inzet van gif is. Indien noodzakelijk en onderbouwd is de inzet van gif nog steeds mogelijk
- Dat de uitvoering op de werkvloer niet plaatsvindt, zoals op het hoofdkantoor bedacht is en in het plan van aanpak staat

Problemen met de uitvoering van IPM worden zowel bij de kleinere als grote plaagdierbeheersingsbedrijven gezien. Dat betekent niet dat ILT bij alle plaagdierbeheersingsbedrijven problemen ziet. Bij willekeurig te houden toekomstige inspecties is het net hun verwachting dat velen goed bezig zijn.

Handhaving

Als overtredingen van de wetgeving worden geconstateerd, wordt een passende maatregel opgelegd. Hiervoor gebruikt ILT de Landelijke Handhavingsstrategie Omgevingsrecht (LHSO). Het komt erop neer dat de ernst van de gevolgen van de overtreding voor mens, dier en milieu wordt afgezet tegen het gedrag van de overtreder.

Een overtreding met kleine gevolgen voor de omgeving, die onbedoeld is begaan, zal leiden tot de maatregel "informer" of een waarschuwingsbrief. Een overtreding met ernstige gevolgen, die bewust is begaan zal al snel leiden tot een dwangsom en/of een boete. Vaak zit er in de dwangsom een hersteleis: zorg ervoor dat verkeerd toegepaste rodenticiden binnen een bepaalde periode zijn verwijderd. Door het gevaar van rodenticiden is het gevolg van een overtreding voor de omgeving meestal ernstig. Plaagdierbeheersers zijn professioneel opgeleid en goed geïnformeerd over de regels, waardoor een overtreding met enige regelmaat wordt beoordeeld als "bewust begaan". Dit heeft

tot gevolg dat een overtreding met een rodenticide al snel leidt tot een dwangsom of boete.

Bij herhaling van overtredingen of bij zeer ernstige overtredingen zal de handhaving via het OM in het strafrecht lopen. Via het strafrecht kunnen veel hogere boetes worden opgelegd.

Project Rodenticiden 2024

Begin 2024 is bij de ILT een groot project gestart, gericht op naleving van het gebruik van rodenticiden. Grotere en kleinere plaagdierbeheersbedrijven worden geïnspecteerd op het juiste gebruik van rodenticiden. IPM is daarbij een belangrijk onderdeel.

Er is capaciteit beschikbaar gesteld voor het afhandelen van meldingen vanuit de NVWA over niet-gecertificeerde toepassers van rodenticiden en het niet toepassen volgens IPM. Ook wordt gekeken naar de handel in rodenticiden, ook op internet.

Samenwerken

De ILT beseft dat er veel aanloopproblemen en onduidelijkheden zijn bij het juist toepassen van IPM-Knaagdierbeheersing. Vanuit de NVWA en ILT zijn er gesprekken met brancheverenigingen van plaagdierbeheersingsbedrijven en andere stakeholders om er samen voor te zorgen dat IPM binnen een bepaalde tijd op de juiste manier zal worden toegepast!

Het aanpakken van niet-gecertificeerde bedrijven, internethandel en illegaal verkregen rodenticiden zal daarbij zeker een rol spelen.

Rattenmonitor
Samen brengen we overlast in kaart

Professionals melden rattenoverlast

- Landelijk overzicht van rattenoverlast
- Webapp: melden kost slechts 1 minuut
- Resultatenkaart anoniem op wijkniveau
- Krijg inzicht in lokale en nationale trends
- Bijdragen aan met data onderbouwd beleid
- Onderdeel van Integrated Pest Management

 www.rattenmonitor.nl

Nederlandse Voedsel- en
Warenautoriteit
Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

NVWA: samenwerken!

In het gebouw aan de Herman Gorterstraat in Utrecht, waar momenteel een deel van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) is gevestigd, vond een gesprek plaats met Jasper Lesterhuis, Senior Inspecteur Toezichtontwikkeling Biociden, en Herman Jansen, Senior inspecteur Horeca en Ambachtelijke bedrijven, over het toepassen van IPM-Knaagdierbeheersing. Beide heren zijn werkzaam bij de NVWA in de divisie Regie & Expertise.

Inspecties IPM-Knaagdierbeheersing

Inspecteurs van de NVWA inspecteren onder andere of de voedselveiligheid gewaarborgd wordt. In de agrarische sector wordt daarnaast ook specifiek gecontroleerd op het juist toepassen van biociden. Daarbij wordt soms waargenomen dat biociden, zoals rodenticiden, niet op de juiste manier worden toegepast doordat men zich niet houdt aan de voorwaarden zoals in het IPM-Knaagdieren protocol (HIK) is omschreven, waardoor de voedselveiligheid in gevaar komt. Tijdens de inspectie kan blijken dat ofwel de opdrachtgever (de ondernemer) ofwel de opdrachtnemer (de plaagdierbeheerser) ofwel beiden zich niet aan de voorgeschreven regels houden.

IPM-Knaagdierbeheersing is ingevoerd per 1 januari 2023 en per 27 december 2023 mogen particulieren de door het Ctgb aangewezen werkzame stoffen van rodenticiden niet meer gebruiken. Inspecteurs van de NVWA hebben de juiste kennis over hoe aangewezen rodenticiden

volgens het IPM-Knaagdierbeheersingsprotocol, zoals beschreven is in het HIK, moeten worden toegepast. Daarnaast zijn er diverse inspecteurs werkzaam die (extra) zijn opgeleid door het Kennis & Adviescentrum Dierplagen. Mochten er zich situaties voordoen die specialistische expertise vereisen, dan kunnen ze een beroep doen op collega's met ervaring in de plaagdiersector, zoals Lesterhuis die zelf meer dan 15 jaar gewerkt heeft in die branche.

De NVWA houdt toezicht op de voedselveiligheid en controleert daarvoor bedrijven die direct en indirect te maken hebben met de bereiding van voedsel, zoals restaurants, ambachtelijke bedrijven, zoals bakkers en slagers, industriële producenten, maar ook agrarische bedrijven. De Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) legt zich toe op controle van de plaagdiermanagementbedrijven. ILT kijkt dus onder andere toe hoe professionele plaagdierbeheersers op de juiste manier het IPM-Knaagdierbeheersingsprotocol volgen. Begrijpelijk is dat er veel onderling overleg is tussen de NVWA en ILT en dat ze bij incidenten regelmatig gezamenlijk optrekken. Ook worden inspectiegegevens actief gedeeld tussen beide organisaties. Het kan dus zo zijn dat de NVWA tekortkomingen van een plaagdiermanagementbedrijf signaleert bij een bakkerij, waarvan ILT de verdere afhandeling op zich neemt.

Plaagdierbeheersing begint altijd bij wering en preventie, want voorkomen is beter dan genezen. Vaak betekent dat dat er naast monitoring ook habitatmanagement-maatregelen moeten worden toegepast. Er moet altijd eerst niet-chemische bestrijding worden toegepast voordat er gebruik kan worden gemaakt van chemische bestrijding, tenzij het een noodsituatie betreft. Als er gedocumenteerd wordt wanneer er sprake is van een noodsituatie, zoals die omschreven is in het HIK, dan kan direct een chemische bestrijding worden uitgevoerd.

Dat gaat altijd gepaard met het direct aantoonbaar opstarten van habitatmanagement en niet-chemische bestrijding.

Jansen en Lesterhuis wijzen er daarbij op dat vaak het toepassen van een goede hygiëne, het verwijderen en voorkomen van nestelplaatsen en schuilplekken ("rotzooi opruimen in bijvoorbeeld restaurants en boerderijen en hygiënisch werken") en het dichten van gaten al voor een groot deel de overlast kunnen voorkomen. De genoemde maatregelen hoeven niet eens zo heel veel te kosten, maar vereisen een andere mentaliteit bij de opdrachtgever en regelmatig ook bij de plaagdierbeheerser. In sommige gevallen zijn er helaas grotere investeringen noodzakelijk om de knaagdieroverlast voldoende te kunnen beheersen en moet de bedrijfsvoering worden aangepast. Als er gevaar voor de volksgezondheid ontstaat door de aanwezigheid van plaagdieren, kan de NVWA beslissen om dat bedrijf te sluiten of tijdelijk te sluiten en het een bestuurlijke boete op te leggen.

Overtredingen

Jansen en Lesterhuis constateren momenteel regelmatig dat professionele plaagdierbeheersers niet op de juiste manier werken volgens IPM. Die gegevens van NVWA inspecties worden doorgegeven aan ILT, waarbij dan bijvoorbeeld een last onder dwangsom opgelegd kan worden voor iedere volgende overtreding. Dat is bijvoorbeeld in maart gebeurd bij een bedrijf dat bij elke overtreding een dwangsom van bijvoorbeeld 5000 euro per dag moest betalen. ILT, NVWA en het bedrijf hebben gedurende de "herstelperiode" zeer regelmatig contact gehad om de vorderingen af te stemmen. Zodra zaken volledig zijn hersteld, vervalt deze last onder dwangsom weer. Deze maatregel kan opgelegd worden bij ernstige tekortkomingen.

Niet IPM-gecertificeerde plaagdierbeheersingsbedrijven mogen geen rodenticiden gebruiken op basis van de aangewezen werkzame stoffen en wanneer geconstateerd wordt dat dat toch gebeurt, wordt een bestuurlijke boete opgelegd en komen deze bedrijven onder verscherpt toezicht van ILT.

Sinds 1996 is het Nationaal Plan Residuen in producten van dierlijke oorsprong van kracht. Dat betekent dat er steekproefsgewijs jaarlijks tienduizenden monsters worden genomen van dieren en dierlijke producten variërend van runderen, varkens, pluimvee, melk, tot eieren en honing voor onderzoek op niet-toegelaten stoffen. Uit de resultaten van het onderzoek blijkt dat minder dan 1% van de onderzochte producten niet voldoet aan de eisen.

Uit een onderzoek in de tweede helft van 2023 van kalfslevers bleek dat deze de stof coumatetralyl bevatten in een dusdanig hoge concentratie dat dat gevaar kon opleveren voor mensen. Vervolgens werd de NVWA ingeschakeld. Tijdens inspecties bleek dat Racumin Foam, met als werkzame stof coumatetralyl, niet op de juiste manier werd toegepast waardoor kalveren het product konden oplikken, waarna de werkzame stof cumuleerde in de levers. Het plaagdiermanagementbedrijf paste het middel dusdanig toe dat de gebruiksvoorschriften voor dat middel

niet of onvoldoende in acht werden genomen waardoor de dieren blootgesteld werden aan het middel. Het gevolg was dat het betreffende veebedrijf werd geblokkeerd en dat uit voorzorg de werkzaamheden bij 45 andere veehouders tijdelijk stilgelegd werden. Al die bedrijven werden uit voorzorg bezocht door de NVWA en daarbij werden meerdere overtredingen aangetoond.

De NVWA blijft zowel ad random als risicogericht en aan de hand van meldingen inspecteren of de voedselveiligheid gewaarborgd wordt bij bedrijven die direct en indirect te maken hebben met voeding. Daarbij kan men in aanraking komen met plaagdiermanagementbedrijven die wel of niet gecertificeerd zijn voor IPM-Knaagdierbeheersing. Als daarbij overtredingen worden geconstateerd zullen daar zeker maatregelen uit voortkomen. De NVWA wijst erop dat zowel de opdrachtgever als de opdrachtnemer samen verantwoordelijk zijn voor een juiste werkwijze.

De redenen voor het niet naleven van de IPM-HIK regels zijn divers. Eén van de redenen is dat sommige zaken nog verkeerd worden geïnterpreteerd. Dat komt mede doordat de IPM-werkwijze relatief nieuw is, vanaf 01-01-2023, en de regels uit het IPM-protocol niet altijd goed zijn geïmplementeerd in het plan van aanpak en de risico-inventarisatie. NVWA is dan ook actief in gesprek met alle betrokken organisaties zoals het KPMB, de NVPB en PLA..N. om gezamenlijk de regelgeving rondom het toepassen van IPM-Knaagdierbeheersing te verduidelijken en waar nodig toe te lichten. Actieve onderlinge communicatie en samen optrekken is belangrijk om een goed draagvlak te creëren, om IPM op de juiste manier toe te passen. Om de actieve communicatie te verbeteren komt er op de website van PLA..N. een Q&A vragenbank te staan over het juist toepassen van IPM-Knaagdierbeheersing waarbij bedrijven vragen kunnen stellen aan NVWA & ILT. Door samenwerking van alle betrokken partijen kan IPM-Knaagdierbeheersing goed geïmplementeerd worden en kunnen toezichthouders en plaagdiermanagementbedrijven constructief met elkaar in gesprek blijven.

Jansen en Lesterhuis geven aan dat rodenticidegebruik een onderdeel van de IPM-werkwijze kan zijn, maar wanneer ze worden gebruikt, moet dat wel goed gedocumenteerd en onderbouwd worden en veilig worden toegepast. Daar ontbreekt het nog wel eens aan doordat gecertificeerde (en ongecertificeerde) plaagdierbeheersers de verplichte IPM-HIK voorschriften rondom het toepassen van rodenticiden onvoldoende toepassen. Een bijkomend aspect is dat uitgevoerde werkzaamheden niet of niet op de juiste manier worden vastgelegd in het logboek.

"We zitten nu nog in een periode waarin opdrachtgevers en opdrachtnemers nog niet heel lang samenwerken op basis van IPM-Knaagdierbeheersing. Met goede (herhalings-)cursussen, voorlichting, een juiste uitvoering van het IPM-protocol en een goede certificering en toezicht, zullen we zeker zien dat er continu verbetering plaatsvindt!". Jansen en Lesterhuis vervolgen:

"Een goede onderlinge samenwerking tussen alle betrokken partijen is daarbij onontbeerlijk!"

Nieuws van KPMB over IPM-Knaagdierbeheersing

“IPM-Knaagdierbeheersing ontwikkelt zich door en bevindt zich nu in een nieuwe fase. IPM-K wordt door steeds meer bedrijven en in steeds meer sectoren toegepast (horeca, woonhuizen, agrarisch, etc.). Deze nieuwe fase roept ook nieuwe vragen op en vereist op onderdelen aanpassingen”, zegt Conno de Ruijter, directeur van het KPMB. Diverse aanpassingen zijn recent besproken in het Centraal College van Deskundigen (CCvD), waarin wordt samengewerkt tussen een groot aantal betrokken partijen.

IPM-K bij meer bedrijven en in meer sectoren

Op 19 december 2023 zijn er nieuwe versies van het Handboek IPM Knaagdierbeheersing (HIK versie 3.0) en het Certificatieschema Knaagdierbeheersing (CIK versie 2.0) verschenen en gecommuniceerd, onder andere via de vernieuwde website www.kpmb.nl

Momenteel zijn er meer dan 300 bedrijven gecertificeerd voor het toepassen van IPM-Knaagdierbeheersing, dit is inclusief enkele tientallen agrarische bedrijven. De vereisten van IPM-K worden vaker als een voorwaarde gesteld in steeds meer aanbestedingen, bijvoorbeeld vanuit (landelijke of regionale) overheden, in verschillende certificeringsschema's voor met name veehouders, bv. het Beter Leven Keurmerk en Integraal Keten Beheer (IKB). IPM-K gaat ook opgenomen worden in de hygiëncodes die in 2024 worden vernieuwd en gelden voor alle bedrijven die met levensmiddelen werken. Dit is een goede ontwikkeling.

Routekaart IPM-Knaagdierbeheersing

KPMB heeft een routekaart opgesteld, omdat recente ontwikkelingen nieuwe vragen oproepen die zijn gericht op verschillende onderdelen van de integrale aanpak. In de routekaart staan de activiteiten opgenomen die nu nodig worden geacht om de IPM-K aanpak door deze nieuwe fase heen te loodsen. Dit zijn activiteiten die op korte termijn te realiseren zijn, maar ook acties die een langere voorbereiding en afstemming vergen.

Verderop in dit artikel wordt nader ingegaan op de besproken voorstellen die op korte termijn kunnen plaatsvinden. Voor de langere termijn bevat de routekaart een voorstel om voor verkopers van rodenticiden een "bewijs van vakbekwaamheid distribueren" in te voeren. Hiervoor is een aanpassing van de Regeling gewasbeschermingsmiddelen en biociden nodig. In dit traject kan mogelijk de vereiste worden meegenomen dat bij verkoop van rodenticiden moet worden nagegaan of de klant beschikt over een geldig bedrijfscertificaat IPM-K. Een ander aspect in de routekaart is het onderbrengen van de module IPM-K bij de Raad van Accreditatie en dat het algemeen verbindend wordt verklaard door de overheid. Dit aspect kent een langere doorlooptijd.

Voorstellen korte termijn

De voorstellen die op korte termijn kunnen plaatsvinden zijn besproken in het CCvD. Het stelsel IPM-K is gebaseerd op een combinatie van publieke en private voorschriften. Een goede uitvoering vraagt dan ook een goede afstemming tussen de publieke en private partijen. Voorbeelden van publieke partijen zijn: NVWA, ILT, IenW, LNV, Bureau Erkenningen, RPMV. Voorbeelden van private partijen zijn: plaagdiermanagementbedrijven, certificerende instanties, opleiders, KPMB. Zo wordt ingezet op een maximale samenwerking met een minimale overlap tussen de private audits en de publieke handhaving. Iedereen heeft baat bij duidelijkheid omtrent taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de inspecteurs en auditoren. Het huidige optreden en de communicatie maakt dit onvoldoende duidelijk.

In de loop van 2023 zijn de inspecties op het gebied van IPM-Knaagdierbeheersing van de NVWA en ILT geïntensiveerd. De uitkomsten van de inspecties geven op onderdelen aanleiding tot nader overleg, maar ook tot aanpassingen. Meer duidelijkheid over de samenwerking tussen enerzijds de eisen voor de bedrijfsregistratie en anderzijds de eisen voor certificering van personen (lees: opleidingseisen en examen) maakt daar zeker onderdeel van uit.

Om de hiervoor genoemde samenwerking te verbeteren zijn dit jaar een aantal overleggen gepland waarin inspecteurs en auditoren in gesprek gaan met elkaar. Dit moet meer duidelijkheid geven over elkaars manier van werken. Uitgangspunt hierbij is dat het HIK het primaire domein is voor de inspecteurs en het CIK het primaire domein voor de auditoren. Een betere afstemming van de inhoud van beide documenten kan bijdragen aan een versterking van deze samenwerking. Dit zal de komende periode plaatsvinden.

Uitvoering onaangekondigde audits

Vanaf de allereerste versie van het certificatieschema is de uitvoering van onaangekondigde audits een vereiste geweest. Het CCvD heeft destijds besloten om de uitvoering ervan "on hold" te zetten. Hierdoor werd de drempel voor bedrijven beperkt gehouden. Vanwege de huidige fase en de inspectieresultaten wordt er nu gewerkt aan een voorstel om de uitvoering weer te hervatten, waarbij de kosten door KPMB worden gedragen. Het precieze tijdstip en manier waarop dit ingevuld gaat worden is nog niet definitief bepaald. Tijdens het geplande overleg tussen auditoren en inspecteurs zal hier ook over worden gesproken. In het CIK versie 2.0 onder punt 9.6 (steekproeven) staat de huidige uitvoering beschreven.

Ervaringen bundelen en stroomlijnen

Het is belangrijk om een goed beeld te hebben van de manier waarop de IPM-aanpak in de praktijk functioneert. Dit beeld wordt onder meer ingevuld op basis van de gehouden audits en inspecties. Daarnaast vindt het CCvD het ook belangrijk om andere concrete ervaringen van

certificerende instanties en gecertificeerde bedrijven te ontvangen. Afhankelijk van het soort ervaring kan dit worden gedeeld bij een publiek meldpunt (NVWA en/of ILT) dan wel bij een privaat meldpunt.

Bijvoorbeeld als gecertificeerde bedrijven constateren dat bij klanten de voedselveiligheid in het geding is, doordat zij adviezen en/of aanbevelingen niet of onvoldoende opvolgen, dan kan het behulpzaam zijn om dit bij een publiek meldpunt te melden. Of een auditor van een certificerende instantie (CI) constateert op een locatie (vooral in de veehouderij) onvolkomenheden in de IPM-K-aanpak, terwijl zij niet de CI zijn van het betreffende plaagdiermanagementbedrijf. In dit geval kan het helpen om dit te melden bij KPMB. KPMB weet welke CI dit bedrijf certificeert en die CI dient vervolgens deze melding te betrekken bij de eerstvolgende audit. De publieke meldpunten zijn al beschikbaar via de websites van de NVWA en de ILT en KPMB zal hiervoor nog een meldpunt inrichten.

Aanpassing aantal dagdelen en overgangstermijn nascholing IPM-K

Vanaf het begin af aan geldt de eis van een aanvullende scholing IPM-Knaagdierbeheersing, zoals beschreven in het Handboek IPM-Knaagdierbeheersing (HIK). Inmiddels maakt IPM-K al enige tijd onderdeel uit van de BT-opleiding. Om ervoor te zorgen dat het personeel met de BT-opleiding dat werkzaam is bij een gecertificeerd bedrijf blijvend geschoold is op dit terrein, is in paragraaf 1.5 van het Certificatieschema (CIK) beschreven dat een aangepaste nascholingsbijeenkomst is vereist. Het CCvD heeft nu bepaald dat dit 2 dagdelen omvat, wat dan ook 25 nascholingspunten van de benodigde 100 nascholingspunten oplevert die nodig zijn om elke 5 jaar het BT-pasje te verlengen. Om dit in te regelen is vastgesteld om hiervoor als startdatum officieel 1 januari 2025 aan te houden.

Landelijke communicatie gaat van start

Ook een andere lang gekoesterde wens gaat binnenkort van start, zijnde landelijke communicatie over IPM-Knaagdierbeheersing. Onder regie van Milieu Centraal is een toolbox IPM-K opgesteld (zie pagina's 46-47 voor meer informatie). Deze toolbox is in eerste instantie vooral gericht op burgers, gemeentes en ook op studenten. Als onderdeel van deze aanpak is onlangs een symposium georganiseerd voor gemeentelijke functionarissen op dit terrein.

Aanvullende informatie op website IPM2023

Aanvullende informatie over IPM-Knaagdierbeheersing vindt u op www.IPM2023.nl. Zo ook een lijst met antwoorden op veel gestelde vragen, zoals: 'Mag een persoon met een starterslicentie (LBT: leerling bestrijdingstechnicus) biociden inzetten binnen de gecertificeerde IPM-aanpak?' In aanvulling op een LBT is het voor deze persoon vereist de scholing inclusief examen IPM-Knaagdierbeheersing te hebben gevolgd, zoals voorgeschreven in het HIK.

Tot slot

KPMB en haar kwaliteitssystemen staan er goed op. In deze dynamische wereld blijven er ook zeker nog genoeg uitdagingen en genoeg aanleidingen om met elkaar het gesprek te blijven voeren. De meeste plaagdierbeheersingsbedrijven doen hun uiterste beste om alle keurmerken zo goed mogelijk uit te voeren. Steeds vaker wordt de samenwerking gezocht. Dit gaat met vallen en opstaan, maar de samenwerking tussen de grote hoeveelheid partijen wordt steeds beter en de partijen vullen elkaar steeds beter aan.

IPM wordt volwassen

Ruim 10 jaar geleden is het proces begonnen om IPM-Knaagdierbeheersing te beschrijven, vast te leggen, in te voeren en uit te dragen. Dat proces gaat nog steeds door, ook nu het complete IPM-systeem voor knaagdierbeheersing van kracht is en verplicht gevolgd moet worden als je nog gebruik wilt maken van rodenticiden. Het Ctgb heeft dat vastgelegd in de gebruiksvoorschriften van die rodenticiden.

Het proces duurt lang omdat het geen papieren actie is. Iedereen die hiermee op één of andere manier te maken krijgt, moet gaan werken. Het is dus een verandering die in de hoofden van betrokkenen moet plaatsvinden. Oude werkwijzen die jaren succesvol waren, kunnen niet meer gevolgd worden en dat gaat niet van de ene dag op de andere, zeker als het anderen zijn die zeggen dat jij je werkwijze moet veranderen.

Maar we hebben IPM hard nodig. We kunnen niet meer ratten en muizen op de oude manier bestrijden, omdat inmiddels duidelijk is dat dat ongewenste effecten geeft, zoals doorvergiftiging naar vogels en andere roofdieren. Onze hele maatschappij moet verduurzamen. Iedereen moet hier een steentje aan bijdragen en dat geldt dus ook voor de bestrijding van ratten en muizen. Tegelijkertijd blijft het een noodzaak om deze knaagdieren te beheersen. Niet meer altijd rodenticiden inzetten, maar wel een goede knaagdierbeheersing uitvoeren: precies daarvoor is IPM ontwikkeld!

We zijn nu in een volgende fase van de invoering van IPM beland: het systeem staat, we hebben een uitgewerkt handboek, opleidingen, examens en een certificeringssysteem. Nu de praktijk nog! Uiteraard zie je in de praktijk altijd voorlopers die zich het systeem snel eigen maken en omarmen. Daarnaast heb je de middenmoot, die wel meegaat, maar niet vooraan wil lopen. En er zijn de achterblijvers, die op de rem gaan staan en eigenlijk niet willen veranderen.

In het proces is het belangrijk dat alle partijen hun rol spelen. Het Ctgb en de brancheorganisaties stonden aan de wieg, het ministerie, de opleiders, exameninstututen, certificeerders en schemabeheerder hebben geholpen het kindje op te voeden en door de puberteit te leiden en nu helpen de inspecties van ILT en de NVWA om het kind volwassen te laten worden. Als je het zo bekijkt dan is duidelijk dat er de afgelopen jaren iets bijzonders is gebeurd in huize knaagdierbeheersing: met z'n allen hebben we IPM laten opgroeien tot een belangrijke en noodzakelijke investering in onze toekomst.

Het Ctgb is blij dat de handhavers hun rol nu opgepakt hebben. Dat is nodig om het systeem volwassen te laten worden. Dat doet voor sommigen nog steeds pijn, maar dat is een fase van verandering waar we doorheen moeten. Over enkele jaren zal het systeem geëvalueerd worden. Ctgb hoopt van harte dat we dan kunnen vaststellen dat IPM echt heeft bijgedragen aan het verminderen van het gebruik en de daarmee gepaard gaande risico's voor het milieu, want als dat niet zo zou zijn, dan rest alleen nog een verbod.

Plaagdierbeheerser is een vak

Vorig jaar werden de stichtingen EVM en CPMV samengevoegd onder de naam RPMV, het register voor Plaagdierbeheersing, Milieu en Veiligheid. Die samenvoeging moet leiden tot een verdere professionalisering van het vak van plaagdierbeheerser.

Het samenvoegen van registers verloopt zeker niet vlekkeloos. Zo zijn er bijvoorbeeld personen die in beide registers stonden met verschillende bijscholingen en namen en adressen. Een aantal mensen heeft hiervan hinder ondervonden, waarvoor de organisatie haar excuses aanbiedt. Dit is een reden om een handmatige check op alle dossiers uit te voeren om te zorgen dat iedereen goed in het systeem komt te staan. Die actie is nu gaande. Mochten je gegevens niet volledig zijn, aarzel niet om een bericht te sturen via het aanvraagformulier op de contactpagina van <https://rpmv.nl/>.

Groeien mogelijk maken

Zodra de integratie goed is afgerond, zijn we aan de volgende fase toe. De volgende stap is dat er een geheel vernieuwd examendocument komt waarin er gewerkt gaat worden met meer gelaagdheid, zodat een plaagdierbeheerser ook kan groeien in zijn of haar vakgebied. Dit is geen simpele opgave. Het vraagt een eendrachtige samenwerking tussen de brancheorganisaties, opleiders, KPMB, RPMV, ministeries en inspectiediensten. Gezamenlijk zal er een eenduidige visie moeten komen over hoe het vak eruit moet gaan zien. RPMV neemt het voortouw om hiervoor piketpalen te slaan. Met een schuin oog kijken we hierbij naar de inrichting van de vakbekwaamheidsbewijzen van gewasbeschermingsmiddelen. Dit valt namelijk onder dezelfde wetgeving binnen de Regeling gewasbeschermingsmiddelen en biociden (RGB). We onderzoeken gelijktijdig of er een keuzedeel mogelijk is in het MBO. Op die manier kan er jong talent aangeboord worden. Het is de gezamenlijke inzet van alle partijen om er een degelijk opleidingshuis van te maken.

Specialisaties

Er is ook steeds meer vraag naar specialisaties en aanvullende toepassingen op de vakbekwaamheidsbewijzen Bestrijdingstechnicus. Denk aan de Adviseur Houtbescherming en PCP Schieten. Ook deze onderdelen zullen ter hand genomen worden. Er komen waarschijnlijk aparte examens voor, die als extra categorie behaald kunnen worden. Vergelijk het met je rijbewijs waarop meerdere categorieën staan.

Gassing

Het onderdeel gassing maakt ook onderdeel uit van de RGB. Ook hier zien we dat er vernieuwingen nodig zijn om aan te kunnen sluiten bij de praktijk van vandaag. In opdracht van het ministerie van I&W gaat een werkgroep met deskundigen binnen RPMV aan de slag om dit onderdeel geheel te vernieuwen. Het doel is om in 2024 nog met een vernieuwde opzet te komen.

Samen sterker

Al deze aanpassingen zijn alleen mogelijk door gezamenlijk op te trekken als belanghebbende partijen. Binnen RPMV merken we dat hier veel energie voor is. We rekenen er dan ook op dat de genoemde vernieuwingen op een groot draagvlak kunnen rekenen. Door uniformiteit en perspectief te bieden, verwachten we dat het vak van plaagdierbeheerser meer jongeren aan kan trekken. Dat is hard nodig, omdat een grote groep mensen de sector binnen een aantal jaren wegens pensionering zal verlaten. Het vak van plaagdierbeheerser is een mooi vakgebied dat steeds interessanter wordt.

Dick Oosthoek

Directeur Stichting Groene Erkenningen, beheerder van RPMV

IPM-Knaagdierbeheersing certificering

Control Union Certifications
Tel: 038- 42 60 100
certifications@controlunion.com

Scan voor
meer informatie

THINK GREEN
Green solutions for Pest managers

www.ekommerce.it/en

Kennis is macht, de bron ervan is training

Dat is het motto van Killgerm Training. Alles begint met kennis, want zonder kennis is er geen basis om aan de slag te kunnen gaan. Maar kennis alleen is niet voldoende. Als bestrijdingstechnicus moet je ook over voldoende praktische vaardigheden beschikken. De docenten van Killgerm Training besteden tijdens trainingen dan ook ruim aandacht aan praktijkoefening. Dit zie je ook terug op onze praktijkgerichte trainingslocaties in Raamsdonk en Terwolde, die de thuisbasis zijn van onze opleiding Bestrijdingstechnicus.

Uit feedback van cursisten blijkt dat een goede mix tussen theorie en praktijk als prettig ervaren wordt. Wij geloven dan ook in de kracht van visualiseren en in een interactieve manier van lesgeven.

Bij een groot aantal nascholingen kun je nu al de handen uit de mouwen steken tijdens een praktisch middagedeelte. Denk daarbij bijvoorbeeld aan onze nascholing Ratten Academy, waarbij we een bezoek brengen aan een ondergronds rioleringsstelsel in Antwerpen. Een ander voorbeeld is onze nascholing Voorraadaantastende insecten. Bij deze nascholing wordt op verschillende externe praktijklocaties geoefend met het uitvoeren van een inspectie, monitoring en bestrijding.

Deze zomer wordt onze opleiding Bestrijdingstechnicus in een nieuw jasje gestoken. Zo zal ook bij deze opleiding de combinatie van theorie en praktijk nog beter tot zijn recht komen. De eerstvolgende BT-opleiding zal in september starten op onze locaties in Raamsdonk en Terwolde. We verwelkomen jou graag op één van deze locaties!

Ons uitgebreide najaar aanbod van nascholingen en opleidingen is terug te vinden in de kalender op onze website: www.training.killgerm.nl

Richard van 't Noordende & Katho Lepee
Killgerm Training

Hieronder vind je een greep uit ons aanbod nascholingen. Het volledige overzicht en de kalender met ingeplande trainingen kan je raadplegen via www.training.killgerm.nl

Training Eerste Hulp bij Plaagdieren (EHBP) - voor niet-uitvoerenden

Nascholing Algemene veiligheid voor bestrijdingstechnici

Nascholing Bedwantsen in de praktijk

Nascholing Elektrische insectenvangers

Nascholing Kakkerlakken

Nascholing Hout basis

Nascholing Invasieve exoten

Nascholing IPM-Knaagdierbeheersing 2-daagse

Nascholing Wespen

ONTMOET UW NIEUWE WERKNEMER

HOUDT VAN ADVION KAKKERLAKKENGEL, NEEMT HET MEE NAAR
DE SCHUILPLAATS EN ROEIT EFFECTIEF PLAGEN UIT

SCAN DE QR CODE
OM MEER TE ONTDEKKEN

FOR LIFE UNINTERRUPTED™

WWW.SYNGENTAPPM.COM/NL/ADVIONGELS

 Advion® Kakkerlakken
Gel

syngenta®

Syngenta Crop Protection B.V., Postbus 512, 4600 AM Bergen op Zoom.
Tel. 0164 225 500, www.syngenta.nl

Gebruik gewasbeschermingsmiddelen veilig. Lees voor het gebruik eerst het etiket en de productinformatie.
*/TM Registered Trademark of a Syngenta Group Company.

®

De bewezen doeltreffendheid van Advion Kakkerlakken Gel

De resultaten van nieuwe onafhankelijke proeven hebben aangetoond dat Advion Kakkerlakken Gel de snelste manier is om overlast van ongedierte in huishoudens en voedselbedrijven te stoppen. Het onderzoek in panden besmet met Duitse kakkerlakken vergeleek verschillende op de markt verkrijgbare gelformuleringen en toonde aan dat alleen Advion alle plaagdieractiviteit kon stoppen.

Richard Moseley, Business Manager bij Syngenta, presenteerde deze resultaten tijdens PestEx 2024 in Londen. Hij legde uit dat het huidige onderzoek bevestigd heeft dat Duitse kakkerlakken het moeilijk maken om in praktijksituaties een hoge mate van controle te bereiken.

"De smakelijkheid van producten blijkt een cruciale factor te zijn daar waar alternatieve voedselbronnen beschikbaar zijn, samen met hun doeltreffendheid. Advion Kakkerlakken Gel heeft bewezen zowel aantrekkelijk te zijn voor plagen als uiterst effectief in het bestrijden van volledige populaties van ongedierte," voegde Richard eraan toe.

Er werden herhaalde Europese proeven uitgevoerd door i2L Research op 16 locaties, waaronder appartementen en bar-gebieden, die bekend staan om besmettingen met Duitse kakkerlakken (*Blattella germanica*). Vier producten werden door getrainde professionele plaagdierbeheersers aangebracht als naden- en kierenbehandeling. De activiteit van kakkerlakken werd gecontroleerd door onderzoekers vóór en tijdens het onderzoek met behulp van meerdere lijmvallen.

Aan het einde van de acht weken durende monitoring werd er op alle vier de locaties waar Advion Kakkerlakken Gel werd gebruikt geen enkele kakkerlakkenactiviteit meer waargenomen. "Op alle andere locaties en

met alle andere producten werd er nog steeds kakkerlakkenactiviteit waargenomen in de lijmvallen aan het einde van de acht weken, zij het wel op verminderde niveaus dan aan het begin", aldus Richard.

Het onderzoek omvatte commercieel verkrijgbare producten op basis van clothianidine; dinotefuran en clothianidine + pyriproxyfen, samen met de door Syngenta bio-geactiveerde indoxacarb in Advion Kakkerlakken Gel.

Resultaten toonden aan dat Advion een gemiddelde vermindering van 48% in de kakkerlakkenpopulatie bereikte in de eerste week na toepassing op alle vier de locaties. Op één locatie - een appartement met kakkerlakken in de keuken, het toilet en de woonkamer, waar 65 kakkerlakken werden gevangen vóór de behandeling - daalde het aantal zelfs naar 25 na één week en werd er geen verdere activiteit gedetecteerd tijdens latere monitoring.

Bij de zwaarste besmetting, die zich bevond in twee aangrenzende appartementen op de begane grond en die bestond uit meer dan 130 kakkerlakken, bleef het aantal hoog gedurende twee weken en zakte het daarna naar 25 kakkerlakken na drie weken behandeling. Na 8 weken werd er geen verdere activiteit gedetecteerd. "Dit is een goed voorbeeld van hoe kakkerlakken die Advion eten terugkeren naar hun schuilplaats om te sterven, waardoor andere kakkerlakken ze consumeren en vervolgens zelf sterven." "De behandelde kakkerlakken doen effectief dienst als ongediertebestrijders door het aas rechtstreeks naar de plaats te brengen waar het nodig is," aldus Richard.

Richard concludeert dat, hoewel alle producten een zekere mate van controle van Duitse kakkerlakken bieden, enkel Advion Kakkerlakken Gel het hoogste prestatieniveau levert om verdere kakkerlakkenactiviteit te voorkomen. "De resultaten bevestigen eerdere studies en feedback van klanten over de doeltreffendheid van Advion. We hebben nu een wetenschappelijke studie uitgevoerd in een praktijksituatie die de cijfers en de gedetailleerde data heeft opgeleverd om klanten het ultieme vertrouwen in Advion Kakkerlakken Gel te geven," besluit Richard.

Bijeenkomst PLA..N. in Arnhem

Op 22 november vorig jaar vond er een bijeenkomst plaats van branchevereniging PLA..N. in het Nederlands Openluchtmuseum in Arnhem. Tijdens deze bijeenkomst konden de 80 deelnemers kiezen uit drie verschillende workshops.

In de **eerste workshop** vertelde een vertegenwoordiger van Edialux over de geschiedenis van plaagdierbestrijding. Hij gaf aan dat insecten al in 2500 voor Christus werden bestreden en dat dit gebeurde aan de hand van zwavel. In de 16de eeuw werden arseen en natuurlijke pyrethrinen veelal gebruikt als bestrijdingsmiddelen. Na de Tweede Wereldoorlog werden DDT en anticoagulantia geïntroduceerd. Sinds circa 1970 zijn er tweede generatie anticoagulantia op de markt en sinds 2023 ligt de focus op IPM-Knaagdierbeheersing.

Tijdens deze workshop demonstreerde de vertegenwoordiger ook de werking van de Ekomille Z, een apparaat om ratten te bestrijden. Wanneer een rat in het toestel wordt gelokt door voer, komt hij terecht in een compartiment waar hij binnen 60 seconden verdoofd wordt met kooldioxide. Vervolgens wordt de rat ondergedompeld in een vloeistof van alcohol en paraffine, waarin hij verdrinkt. De Ekomille Z heeft capaciteit voor 10 ratten. Er wordt overwogen om in de toekomst koolmonoxide te gebruiken in plaats van kooldioxide, waardoor de ratten nog sneller verdoofd

kunnen worden. Daarnaast is er ook een Ekomille vangkast die ratten verdoofd met een stroomstoot voordat ze in de vloeistof vallen. Deze vangkast is vandalismebestendig.

De **tweede workshop** werd verzorgd door Jan-Jaap van Dorst van Killgerm Benelux. Hij gaf een presentatie over traplinked, een elektronisch vangstelsysteem. Zowel de werking van het digitale systeem als de voor- en nadelen werden uitvoerig besproken. Na de presentatie van Jan-Jaap nam Dries Verdonck, medeoprichter van Strygoo, het woord. Strygoo is maker van een geautomatiseerd vangstelsysteem dat op afstand kan worden bediend en waarbij de vangsten van ratten digitaal

kunnen worden weergegeven. Op pagina 48-49 in dit blad wordt verder ingegaan op hoe je de verkregen digitale informatie kunt gebruiken om ongediertepopulaties effectief te bestrijden.

De **derde workshop** werd gepresenteerd door Ronald van Lierop, Sales Director van Alcochem Hygiene B.V. Hij besprak de voor- en nadelen en de toekomst van ledverlichting om insecten te vangen. Binnen afzienbare tijd zijn er geen UVA-lampen meer op de markt om vliegende insecten aan te trekken. Deze lampen worden dan vervangen door ledlampen met UVA. Van Lierop besprak uitgebreid de voordelen en nadelen van het gebruik van UVA LED's. Hoewel ledlampen langer meegaan, is het belangrijk om jaarlijks de vliegenlampen te controleren om effectieve insectenbestrijding te waarborgen.

Tot slot vertelde Gerhard Geurtse over de plannen van het KAD (Kennis- en Adviescentrum Dierplagen) nadat hij samen met Mark Houtkamp de organisatie had overgenomen na het faillissement. Geurtse gaf aan dat het KAD zich gaat richten op onderzoek, determinatie, voorlichting, advisering en opleidingen. Het KAD is onafhankelijk, objectief en transparant en geeft advies bij inspecties. Het voert zelf geen bestrijdingen uit en geeft geen advies aan bedrijven die bestrijdingen uitvoeren. Waar nodig helpt het KAD gemeentes bij het opstellen van effectieve plaagdierbeheersingsplannen.

Het is voorjaar!

www.pestcontrolnews.com
[@pestcontrolnews](https://twitter.com/pestcontrolnews)
facebook.com/pestcontrolnews

Heerlijk, het is voorjaar, wat heb ik daar naar uitgekeken. Het is weer heerlijk vertoeven in een luie stoel in de tuin, met een boek en een drankje. Vanaf mijn plekje heb ik mooi zicht en gehoor op de tuin. De Deutzia en de Sering staan in volle bloei en het wemelt rondom deze prachtige heesters van zoemende insecten. Welke het precies zijn dat weet ik niet. Vanuit mijn luie stoel zie en hoor ik van alles heen en weer vliegen, het is een drukte van belang, de kleine zoemers voeden zich met dat wat de planten hen bieden. Ook als ik niet precies weet wat het zijn, doet dat niets af aan het grote genieten.

De Hosta's doen dappere pogingen om hun grote bladeren te ontvouwen. De slakken hebben dat ook opgemerkt en knagen alweer gaten in de mooie bladeren. Ook een jonge Magnolia, die dapper staat te groeien, moet het ontgelden. Slakken hebben het op hem (of haar?) voorzien. Dat is toch wel irritant. Net zoals de vliegen die wij weer in het huis tegenkomen. Ook dat is voorjaar.

Zal ik gif strooien tegen de slakken? Zal ik de vliegen met een spuitbus te lijf gaan? Ik besluit dat niet te doen en ga "IPM in het klein" toepassen. Wat bij grote bedrijven kan en moet, kan ik ook. Dus gaat vanaf vandaag de hordeur weer netjes dicht als ik de achterdeur openzet en ga ik informeren bij de egelopvang of het mogelijk is een egel te adopteren en in mijn tuin los te laten. Uiteraard zal ik dan de nodige egel-voorzieningen moeten treffen, maar dat is een leuk klusje.

Na de lente komt de zomer met haar eigen problemen, onder andere muggen. Ik ben favoriet bij deze stekertjes en word regelmatig wakker van gezoem of een jeukende bult. Een goede reminder om de horren dicht te houden. In de tuin zorg ik dat er geen kommen, (planten)potjes, schoteltjes of andere zaken met een poeltje water staan. Dit soort plasjes zijn een ideale broedkamer voor muggen. Ik gooi heel wat kommetjes leeg na een regenbui of sproeibeurt. Eerlijk is eerlijk: één bakje mag vol met water blijven staan; dat is het vogelbadje. In het vogelbadje ligt een steen, zodat insecten die behoefte hebben aan water op de steen kunnen gaan zitten om zo water op te nemen.

So far, so good. Het vliegen-, slakken- en muggenprobleem kan zo grotendeels opgelost worden en helemaal zonder gif gelukkig. Maar wat te doen met het probleem van de buurkatten in de tuin. We hebben een

aantal nestkastjes en vader- en moedermees vliegen druk af en aan. Dat komt wel goed met hun nageslacht. Althans, als de kuikentjes niet door katten worden geroofd. Als de hond samen met ons in de tuin is, zal het wel meevallen met de katteninvasie. Maar wat als we niet in de tuin zijn?

Ik blijf het lastig vinden. Huiskatten die rondlopen en vogels pakken. En dan heb ik het nog niet eens gehad over de poeppoverlast die deze dieren veroorzaken. Bah, als je in de tuin aan het werk bent en ineens een kattendrol tegenkomt. Ik vind dat vreselijk smerig. Er zit niets anders op: ik moet de hele maand mei in de tuin zitten. Van zonsopkomst tot zonsondergang, met de hond aan mijn zijde. Ach, er zijn slechtere taken te verzinnen. Ik red me wel.

Anneke Nieuwland

Communicatiemiddelen voor burgers: **‘Voorkom een plaag, begin vandaag!’**

In 2021 is het programma IPM-Knaagdierbeheersing van start gegaan om gezamenlijk aan duurzame en effectieve knaagdierbeheersing te werken. Het doel van het programma is om gezondheidsproblemen, economische schade en andere overlast door ratten en muizen te voorkomen én daarbij rekening te houden met dierenwelzijn en milieu, nu en in de toekomst.

De IPM-werkwijze gaat in eerste instantie uit van monitoring en preventie van overlast. Wanneer IPM goed wordt uitgevoerd, ontstaat er in de eerste plaats geen overlast. Er hoeven vervolgens geen dieren te worden gedood met middelen die voor doeldieren, niet-doeldieren en het milieu schadelijk zijn. Een win-winsituatie dus.

Vanuit het programma IPM-Knaagdierbeheersing heeft de voorlichtingsorganisatie Milieu Centraal communicatiemiddelen ontwikkeld om burgers te informeren en activeren met als slogan "Voorkom een plaag, begin vandaag!". Organisaties, zoals plaagdierbeheersers, gemeenten en woningbouwcoöperaties kunnen deze communicatiemiddelen gebruiken om burgers te informeren over IPM-Knaagdierbeheersing.

Vanaf half juni is op [//milieucentraal.nl/toolkit-plaagvoorkomen](https://milieucentraal.nl/toolkit-plaagvoorkomen) een toolkit te downloaden met alle communicatiemiddelen. Vanaf dat moment gaat voorlichtingsorganisatie Milieu Centraal deze communicatiemiddelen ook verspreiden via onder andere social media.

Wat vind je in de toolkit?

- Animaties
- Advertentie voor in huis-aan-huis-bladen
- Social media posts (zowel algemeen als specifiek voor studenten)
- Poster A2 en A3 (zowel algemeen als specifiek voor studenten)
- Praatplaat (zowel algemeen als specifiek voor studenten)

Webpagina www.plaagvoorkomen.nl

Alle communicatiemiddelen verwijzen naar de webpagina www.plaagvoorkomen.nl (vanaf half juni live). Op deze webpagina krijgen bewoners meer tips over het voorkomen van muizen en ratten.

Vrij gebruik

De materialen van 'Voorkom een plaag, begin vandaag' in de toolkit zijn vrij te gebruiken. De communicatiemiddelen zijn bedoeld om aandacht te trekken en mensen te motiveren om zelf preventief aan de slag te gaan. Denk aan advertenties in huis-aan-huisbladen, de website, social media kanalen of flyers. De informatie is alleen te gebruiken voor informatieve doeleinden en binnen de context van IPM-Knaagdierbeheersing.

Eigen logo toevoegen

Het is mogelijk om aan de communicatiemiddelen, met uitzondering van de animatie en de social media posts, het eigen logo van de organisatie toe te voegen.

Muizen of ratten?

Voorkom
een plaag,
begin
vandaag!

Tip!

Voer vogels beperkt en alleen overdag.

Tip!

Berg eten goed op in glazen potten of plastic bakjes.

Tip!

Maak je huis goed schoon. Ruim etensresten goed op.

Tip!

Sluit prullenbakken goed af.

Tip!

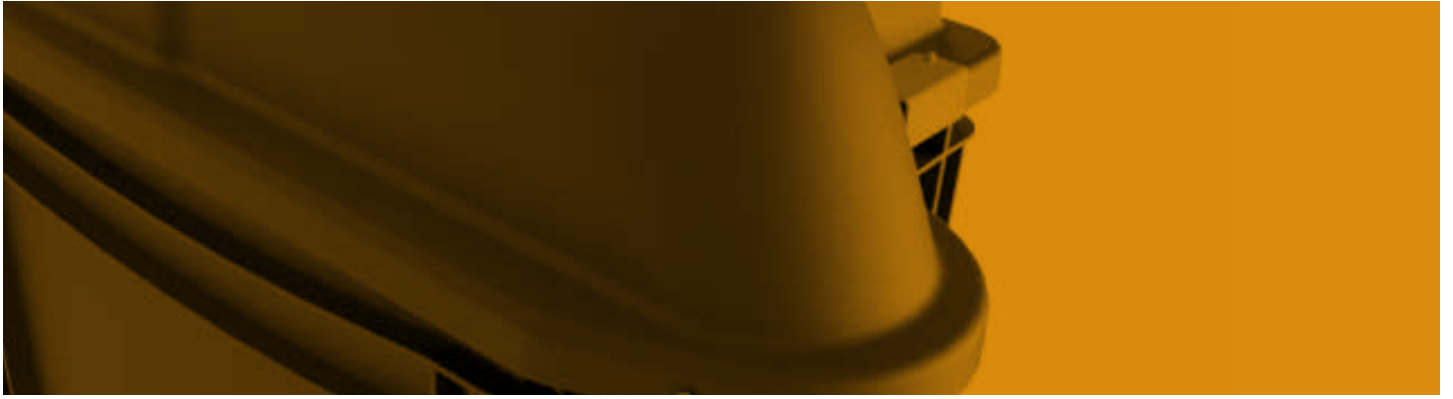
Maak spleten en kieren dicht.

Een muis heeft aan een halve centimeter al genoeg.

Meer weten over voorkomen en bestrijden?
Bekijk alle tips op plagvoorkomen.nl

plaats hier het logo van jouw organisatie

De rol van data in de strijd tegen ratten

De rat is een fascinerend dier dat een intrigerende paradox met zich meebrengt: terwijl één enkele rat gezien wordt als een levend wezen, gedragen veel ratten samen zich als ongedierte. Hun drang naar grote aantallen biedt hen bescherming, maar plaatst hen tegelijkertijd in het vizier van bestrijdingsmaatregelen. Deze tweedeling in perceptie roept de vraag op naar een evenwicht tussen bestrijding en respect.

Heel wat professionele plaagdierbeheersingsbedrijven, zo ook Strygoo, kunnen zich een bevoorrechte toeschouwer in deze spreidstand noemen. Het gebruik van kastvallen is niet onbesproken bij de groep die -terecht- om respect voor elk levend wezen vraagt. Anderzijds is er een duidelijke vraag naar beheersing van de rat. Voor Strygoo blijkt dat uit de meer dan 1500 SmarTraps die ondertussen actief zijn in België, Nederland en Frankrijk. Alle data van deze SmarTraps wordt zorgvuldig geregistreerd, alle vangsten worden gefotografeerd en elke locatie wordt in kaart gebracht. Op deze manier beschikt Strygoo over fascinerende data over rattenpopulaties en hun migratiegedrag op locaties waar overlast wordt ervaren.

Laten we eerst naar andere gegevens kijken. Jaarlijks wordt er in België 600 ton rattengif gebruikt. Ondanks dit enorme aantal, leidt dit niet tot een afname in het aantal meldingen van ratten. Integendeel, er zijn genoeg praktijkvoorbeelden die dit tegenspreken. Een Vlaamse gemeente had na tientallen jaren van het gebruik van rattengif in 2023 te maken met meer dan 300 unieke meldingen van overlast door bewoners. Op het eerste gezicht lijkt dit misschien niet opvallend, maar het is het wel als je bedenkt dat er slechts 115 straten zijn in deze gemeente met 15.000 inwoners. Met andere woorden, elke straat lijkt er zijn rattenkolonie te hebben. Vaak overheerst het gevoel als er over ratten gesproken wordt. Maar de gegevens over gif zijn wat ze zijn en de resultaten zijn niet rooskleurig.

Wat als er meer achter zit? Wat als ratten zich aangepast hebben aan bestrijdingsmiddelen zoals klemmen of gif? Wat als werkzame stoffen, resistentie of de aanwezigheid van afval en kippenhokken minder belangrijk zijn dan wat volgt? Strygoo gaat hier graag verder op in en brengt zijn eigen kijk op de data van zijn digitale platform.

Een rattenpopulatie in grote lijnen

Het gedrag van ratten op een overlastlocatie blijkt voorspelbaar en universeel. Het begint vaak klein, met een rattenkolonie die zich ergens vestigt. Hoe langer deze kolonie vrij spel krijgt, hoe meer de locatie doordrongen raakt van rattengeur. Deze geuren of feromonen spelen een cruciale rol binnen een rattenpopulatie. Er zijn goede geuren met signalen rond voedsel(-veiligheid) en voortplanting en er zijn alarmen die waarschuwen bij gevaar.

De eerste kolonie, ook wel primaire kolonie genoemd, is vaak de geboortegrond van heel wat ratten. Wanneer er te veel ratten zijn voor het beschikbare voedsel, kan dit leiden tot stress binnen de primaire kolonie. De kleinste ratten worden dan uitgestuurd en starten een secundaire kolonie (zie foto). Opvallend hierbij is dat kleine ratten een begeleider meekrijgen om de kleinsten wegwijs te maken. Dit gedrag van groeiende en uitwijkende kolonies kan in principe eindelijk doorgaan en biedt tal van voordelen. Een populatie kan zo eindeloos blijven groeien en nieuwe kolonies stichten. Maar bovenal blijkt het een slimme manier van zelfbescherming. Ratten gebruiken deze kolonies als ontsnappingsroutes.

De introductie van gif of klemmen in een kolonie zorgt uiteindelijk voor kadavers. Daardoor ontstaat stress. Een overdaad aan alarmgeuren zal de kolonie overspoelen. Is het dan zo ondenkbaar dat ratten naar een veilige en gekende kolonie in de buurt vluchten?

Ratten hebben de eigenschap om informatie via hun DNA snel door te geven, wat meteen suggereert dat ze zich kunnen aanpassen aan menselijke interventies zoals gif- of klemgebruik. Een typisch fenomeen bij het gebruik van rattengif is dat een locatie na een intensieve bestrijding rattenvrij lijkt te zijn. Wanneer de kadavers na een (soms lange) tijd vergaan en de alarmgeur verdampt, neemt de rattengeur van de geboortegrond weer over. De kust is weer veilig en de kolonie kan opnieuw worden ingenomen.

Hierna volgen enkele voorbeelden van het koloniedrag van ratten vanuit het Strygoo platform, geregistreerd door gebruikers van Strygoo.

Rattenkolonies in beeld

Universiteit Hasselt

Na jaren van gifgebruik en doorgedreven preventie op de Corda universiteitscampus van 27 hectare in Hasselt, bleef men met een aanzienlijke overlast kampen. De lokdozen met gif werden verwijderd en er werden strategisch 6 SmarTraps uitgezet. Tussen april en december 2023 werden zo 506 bruine ratten verwijderd. Door de analyse van de vangsten en de zoektocht naar de grote ratten, werden 3 grote kolonies gedetecteerd. Deze lagen tot 300 meter uit elkaar. De grootste kolonie (centraal op onderstaande foto) telde wel 364 ratten.

Detectie rattenkolonies Universiteit Hasselt
(Bron - Heatmaps Strygoo)

Molukse wijk (Capelle)

Irado NV werd na de eerdere successen met SmarTrap in Vlaardingen en Schiedam door de gemeente Capelle gevraagd om de overlast in de Molukse wijk aan te pakken. Ondanks de wekelijkse inzet van de plaagdierbeheersers en de doorgedreven informatie- en schoonmaakcampagnes, hield de overlast aan. Acht SmarTraps werden strategisch verspreid over de buurt. Tussen maart en oktober 2023 werden 667 bruine ratten verwijderd.

Michaël Oosterwaal, coördinator plaagdierbestrijding bij Irado: "Op 8 maanden is de situatie onder controle gebracht. Er zijn preventieve maatregelen genomen om deze buurt nu rattenvrij te houden. Daar helpen de data en foto's van Strygoo bij. Meetbaar resultaat overtuigt een bestuur, met cijfers rond gif bekom je niets".

Ook in deze buurt werd de koloniewerking vastgesteld. Uit de hoofdkolonie bovenaan werden 269 ratten verwijderd. Eén van de vele secundaire kolonies (42 ratten) werd op 828 meter van de hoofdkolonie aangetroffen.

Detectie rattenkolonies Molukse wijk
(Bron - Heatmaps Strygoo)

Het steeds opnieuw terugkeren van het koloniedrag zet aan tot nadenken rond bestrijding in een stad of op een grote overlastlocatie. Heeft het zin om nog met gif of klemmen aan de slag te gaan wanneer ratten zich er tegen bewapend hebben? De analyse van wat men vangt is belangrijker dan de hoeveelheid die men vangt. Gifvrij en meetbaar resultaat wint aan voorstanders. Maar er is nog werk aan de winkel! Dat bewijst ook onderstaande vraag die onlangs bij Strygoo terecht kwam: "Wanneer er geen vergiftigde rattenkadavers meer rondslingeren, gaan we dan geen overlast van uilen of andere roofvogels krijgen?"

Wat maakt de SmarTrap effectief?

Het unieke aan de Strygoo SmarTrap is de online opvolging van het pre-baiting proces. Een algoritme analyseert gegevens over detectie en voedselopname gedurende een bepaalde periode, waardoor er altijd een optimale hoeveelheid positieve geuren aanwezig is op de SmarTrap. Gebruikers van Strygoo kunnen de SmarTraps online volgen en vanop afstand schakelen tussen detectie- en vangstmodus, zodat de locaties niet verstoord worden. Bovendien zorgt de snelle conservering van de kadavers ervoor dat de positieve rattengeur behouden blijft. Door een analyse van de vangst is het mogelijk om de hoofdkolonie te identificeren. Het verwijderen van de ratten uit deze hoofdkolonie leidt relatief snel tot een afname van het aantal ratten in de hele buurt. Gerichte preventie maatregelen op basis van data op de juiste locaties vormen de laatste stap in het proces.

Dries Verdonck

Strygoo BV

Meer informatie over de SmarTrap: www.strygoo.com

De wesp met een missie

In 2017 werd in Nederland het eerste nest Aziatische hoornaars vastgesteld. Sindsdien is het aantal Aziatische hoornaars vliegensvlug toegenomen. Voor ongediertebestrijders is er zo een extra plaagdier bijgekomen. In Zeeland kunnen mensen beroep doen op Traas Nederland als bestrijder van de Aziatische hoornaar. De afgelopen jaren zijn voor Traas flinke leercurves geweest. Vanaf de eerste melding tot aan het verwijderen van een nest: iedere stap brengt uitdagingen met zich mee.

Zelfs in het begin van dit jaar zijn er al flink wat meldingen over hoornaars binnengekomen. Dit komt onder andere doordat er in de media meer aandacht voor is. Mensen zijn zich daarom meer bewust van de Aziatische hoornaar, zoekgroepen worden gevormd en de overlast wordt groter. Goed om te weten is dat de verwijdering van de nesten altijd in nauw overleg met de provincie wordt uitgevoerd.

© Anneke Vermue

Van melding tot verwijdering

Onlangs vond er een bijeenkomst over Aziatische hoornaars plaats bij Traas Nederland, georganiseerd door Stichting Landschapsbeheer Zeeland. Het publiek was divers: imkers, professionele plaagdierbeheersers en andere geïnteresseerden. Tijdens de bijeenkomst werd er meer uitleg gegeven over het plaagdier, zijn levenswijze, opsporingsmethodes, meldingen en de verwijdering. Al snel werd duidelijk dat iedere fase zijn eigen uitdagingen heeft.

Michael, medewerker van Traas, behandelde vier pijlers die betrekking hebben op zijn werk als bestrijder: meldingen, voorbereiding, uitvoering van de bestrijding en nazorg. De volgende factoren spelen een rol bij de aanvragen waarvoor Traas ingeschakeld wordt: tijd van het jaar (primair of secundair nest), locatie en omgeving (bereikbaarheid, eigenaar, omliggende objecten), locatie van het nest (binnen of buiten, hoogte, formaat) en de weersomstandigheden (werken met hoogte).

Plaagdierbeheersers doen hun best om de leefomgeving zo veilig en gezond mogelijk te houden door een juiste conclusie te trekken uit waarnemingen en daar een goed advies op te baseren. Door de ontwikkelingen van Aziatische hoornaars op de voet te volgen en te leren uit ervaringen, heeft Traas binnen het bedrijf diverse aanpassingen kunnen doorvoeren. Zo wordt er bij de bestrijding van secundaire nesten altijd met twee man gewerkt en werden er speciale

beschermingspakken aangeschaft. Die pakken zijn onmisbaar. "Omdat hoornaars op flinke hoogte hun nest bouwen, moeten we vaak met een hoogtewerker het nest leeg stofzuigen. Doordat we dan dicht op het nest zitten en de wespen zich dan aangevallen voelen, moeten we extra dikke pakken aan, want op een hoogtewerker kan je niet zomaar even opzij stappen."

© Anneke Vermue

Opmars van invasieve exoten

De Aziatische Hoornaar is niet de enige invasieve exoot die in Nederland terug te vinden is. Zo zijn er ook meldingen van termieten, mediterrane draaigatjes, tijgermuggen en halsbandparkieten. Samen met degene die de melding gedaan heeft, wordt er steeds besproken wat de mogelijkheden zijn die passen bij de situatie, wordt er advies op maat gegeven en wordt er gezorgd voor een correcte uitvoering.

Sandra Koster
Traas Nederland

TRAAS
BUILDING CARE

TRAAS
ONGEDIERTEBESTRIJDING

TRAAS
NATURE CARE

HEY BT'ER!

BEN JIJ TOE AAN DE VOLGENDE STAP?
Wij zoeken ervaren bestrijdingstechnici.

Wat ga je doen?
Je bestrijdt diverse soorten ongedierte, adviseert klanten en voert preventieve maatregelen uit.

Solliciteren?
E-mail naar personeelszaken@traasnederland.nl of bekijk alle functies op onze website en solliciteer online.

Scan voor functies door heel Nederland

WWW.WERKENBIJTRAAS.NL

Nu verkrijgbaar in Nederland en België: TruDetx® - 's werelds eerste sneltest voor de vroege detectie van bedwantsen

Bedwantsen zijn al eeuwenlang ongewenste nachtelijke metgezellen van mensen. De laatste tijd is het probleem echter drastisch toegenomen en is het een groot probleem geworden voor de volksgezondheid, vooral in Europa. Nu deze soort ongedierte steeds meer gebieden teistert, wordt het moeilijker om de verspreiding ervan in te perken.

Een mogelijke bedwantsenplaag stelt plaagdierbeheersers vaak voor uitdagingen. Vooral lichte aantastingen zijn moeilijk vast te stellen en het risico van een verkeerde diagnose kan ondanks alle zorgvuldigheid niet worden uitgesloten. Enkel vertrouwen op detectie met het blote oog kan riskant zijn: zodra bedwantsen met het blote oog zichtbaar worden, is het vaak al te laat.

Met TruDetx® heeft Envu een innovatieve en gebruiksvriendelijke snelle bedwantsentest ontwikkeld waarmee plaagdierbeheersers de aanwezigheid van bedwantsen vroeg en betrouwbaar kunnen vaststellen, zodat ze tijdig de juiste maatregelen kunnen nemen en verdere verspreiding kunnen voorkomen. TruDetx® heeft in wetenschappelijke tests bewezen in 92% van de gevallen effectief te zijn. In de eerste stap worden antigeenresten genomen op plaatsen waar bedwantsen gewoonlijk worden aangetroffen. In de tweede stap wordt een analyse uitgevoerd met een dunne laag chromatografie om de aanwezigheid van gewone bedwantsen (*Cimex lectularius*) en tropische bedwantsen (*Cimex hemipterus*) vast te stellen. Het eindresultaat kan binnen 5 minuten worden afgelezen.

Vroege opsporing met als doel een betere bestrijding

In een tijd waarin veel bedrijven en openbare instellingen te maken hebben met een toename van deze parasieten, benadrukt Envu het belang van preventieve maatregelen om de verspreiding ervan tegen te gaan.

"Er bestond al een breed scala aan producten om bedwantsen te behandelen, maar er was geen snelle en gemakkelijke oplossing om ze vroeg genoeg op te sporen. Bij bedwantsen is het echter cruciaal om ze zo vroeg mogelijk te detecteren om moeilijk te beheersen plagen te voorkomen," legt Eric Ruggirello, hoofd EMEA bij Envu, uit.

Daarom legt het bedrijf veel nadruk op het ontwikkelen van innovatieve en effectieve oplossingen die eenvoudig en snel door professionals kunnen worden gebruikt. "In tegenstelling tot andere oplossingen, die soms ineffectief zijn en aanzienlijke beperkingen hebben in termen van kosten en toepassingstijd, stelt TruDetx® ongediertebestrijders in staat om te reageren op de noodsituaties waarmee ze worden geconfronteerd," zegt Eric Ruggirello, die het grote risico van exponentiële verspreiding van bedwantsen benadrukt.

"Het juiste product, op de juiste plaats, op het juiste moment en met de juiste soort: dát is ons recept voor effectieve en verstandige ongediertebestrijding", vat Eric Ruggirello samen.

Inzet voor de volksgezondheid

Met de lancering van dit nieuwe product bevestigt Envu zijn betrokkenheid bij de volksgezondheid. De psychologische gevolgen van een bedwantsenplaag zijn alom bekend en kunnen vergelijkbaar zijn met een posttraumatische stressstoornis.

Na veelbelovende lanceringen in de VS, het VK en Frankrijk, is TruDetx® nu ook beschikbaar in de Benelux en biedt het een extra hulpmiddel in een effectieve strategie tegen de verdere verspreiding van bedwantsen.

Nu heeft u de macht

Maak kennis met 's werelds eerste wetenschappelijk gevalideerde oplossing om zelfs minimale sporen van bedwantsen binnen 5 minuten op te sporen. Met een indrukwekkende nauwkeurigheid van meer dan 92% laat TruDetx® u het heft in eigen handen nemen en zorgt het voor een vroegtijdige detectie.

Wattenstaafje

Activeren

Analyseren

Detecteren

Reageren

Bezoek onze
website voor
meer informatie

